

Kandidatuppsats i offentlig förvaltning [VT2012]

Förvaltningshögskolan, Göteborgs universitet

Christian Engen

Jonny Högvall

Handledare: Gary Kokk

Examinator: Stellan Malmer

Varför betalar vi?

**En studie av tre kommuner och deras ekonomiska
roll i elitfotbollens kommersiella expansion.**

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Abstract

Titel: Varför betalar vi? – *En studie av tre kommuner och deras ekonomiska roll i elitfotbollens kommersiella expansion.*

Författare: Christian Engen & Jonny Högvall

Kurs: Kandidatuppsats i offentlig förvaltning [FH1504]

Omfattning: 15 hp

Handledare: Gary Kokk

Nyckelbegrepp: Arenakrav, SvFF, Kommunal finansiering, Motivering.

In the last couple of years a discussion has developed in Sweden regarding public funding of football stadiums. The Swedish Football Association (SvFF) has listed a number of requirements regarding different upgrades of Swedish football arenas for the highest division-teams, thus initiating a discussion about who should be the financier of these requirements. Sweden has a long tradition of close relationship between local governments and sports organizations. Publicly funded sport arenas are therefore not an unusual phenomenon. The purpose with this study is to answer the questions of which financial hurdles SvFF's demands creates politically and why counties choose to be local sport societies head financial sponsor. The study conducts an inquiry of three counties with teams active in Sweden's second division, Superettan. The study focuses on their opposition towards the demands that the SvFF has leveled against them. With the help of semi-structured interviews with local politicians and studies of documents we have identified what problems and questions arise from a political point of view.

The result points out two major conclusions:

- 1) There are no existence of a political unwillingness to assist local football teams per se. There is rather a discontentment towards external participants who makes financial claims on public funding.
- 2) The difficulties of implementing commercial ambitions lie within teams in Superettan and the community that surrounds them. That is why public financial support is fundamental for its existence.

Sammanfattning

För att möta de internationella krav som ställts på svensk elitfotboll har Svenska fotbollsförbundet (SvFF), utefter FIFAs och UEFAs tidigare direktiv, upprättat arenakrav som är satt att gälla i Sverige från och med säsongen 2014. Kraven angår de fotbollsföreningar som är verksamma i Allsvenskan, Damallsvenskan och Superettan. Dessa krav har mötts av stark kritik från kommuner vars fotbollsföreningar berörs av kraven. Kommunerna anser att de alltför ofta får stå för kostnaderna av de anspråk som idrotten gör.

Vår uppsats fokuserar på tre svenska kommuner och hur Svenska fotbollsförbundets arenakrav påverkar dessa. Vi studerar hur finansieringen av kraven kommer att ske, vilka ekonomiska konsekvenser de medför i kommunerna och hur man väljer att motivera eventuella investeringar.

För att besvara våra frågeställningar har vi utfört semistrukturerade intervjuer med lokala politiker som vi ansett varit involverade i debatten kring arenakraven utifrån ett kommunalekonomiskt perspektiv. Intervjuerna har också kompletterats med dokumentstudier.

Vår referensram består av Profilerings, Substitutköp, Offentlig Privat Samverkan, Multiarenor samt Samhällsnytta och socialt ansvarstagande. Vi har kompletterat vår teoretiska referensram med diskursbegrepp som förklarar vanligt förekommande föreställningar och företeelser i studien. Som litteraturstöd har vi använt böcker om offentlig ekonomi, offentlig involvering i idrott, profilering och kommunal marknadsföring. Våra dokumentstudier har genomförts genom granskningar av Svenska fotbollsförbundets direktiv samt rapporter och nyhetsartiklar gällande *arenakraven 2014*.

Vårt empirikapitel beskriver tre kommuner och deras förutsättningar för att bemöta de arenakrav SvFF ställer. Empirikapitlet är uppdelat i fem kategorier där vi presenterar den data som uppkommit i samband med våra intervjuer och dokumentstudie.

Analysen påvisar likheter och skillnader kommunerna emellan och hur dessa kan tänkas ha uppstått utifrån vår empiriska datainsamling och teoretiska referensram. Genom resonemang bringar vi klarhet i varför de tre kommunerna agerat så som de har gjort gällande SvFFs *arenakrav 2014*. Vi beskriver bland annat hur lokala myndigheter och idrottens nära relation till varandra kan förklara hur kommuner sedan väljer att resonera i olika idrottspolitiska

frågor. Vi belyser också vilken betydelse idrotten spelar på lokalpolitisk nivå och vilken legitimitet detta har skapat när idrotten allt eftersom ställer ekonomiska krav på den offentliga verksamheten – exempelvis fotbollens arenakrav 2014.

Då vi trots allt varit noggranna med att inte dra några förhastade eller generella slutsatser menar vi ändå att vårt resultat kan fungera som ett gott ledmotiv i hur det kan tänkas se ut i andra liknande exempel som berör idrottens arenakrav i allmänhet och fotbollens arenakrav i synnerhet.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Bakgrund.....	1
1.2. Problembeskrivning	2
1.3. Problemformulering & Syfte.....	4
2. Metod	6
2.1. Avgränsning	6
2.2. Urval.....	7
2.3. Metodik	7
2.4. Semistrukturerad intervju.....	8
2.5. Dokumentanalys.....	9
2.6. Triangulering.....	10
2.7. Abduktion.....	10
2.8. Respondenter.....	11
3. Tidigare forskning	12
3.1. Profilerings	12
3.2. Substitutköp	12
3.3. Offentlig Privat Samverkan (OPS).....	13
3.4. Samhällsnytta och socialt ansvarstagande.....	16
3.5. Multiarenor.....	17
4. Diskursbegrepp	18
4.1. Clean Court	18
4.2. Borgensåtagande	18
4.3. Nyttjanderättsavtal	19
5. Empiri	20
5.1. Falkenbergs Kommun	20
5.1.1. Bakgrund.....	20
5.1.2. Ägandeformer och avtal.....	20
5.1.3. Ekonomiska konsekvenser	21
5.1.4. Finansiering.....	22
5.1.5. Motivering av kommunal finansiering.....	23
5.2. Värnamo Kommun	24
5.2.1. Bakgrund	24
5.2.2. Ägandeformer och avtal	24
5.2.3. Ekonomiska konsekvenser	25
5.2.4. Finansiering.....	25
5.2.5. Motivering av kommunal finansiering.....	26
5.3. Varbergs Kommun	27
5.3.1. Bakgrund.....	28
5.3.2. Ägandeformer och avtal	28

5.3.3. Ekonomiska konsekvenser	29
5.3.4. Finansiering.....	30
5.3.5. Motivering av kommunal finansiering.....	30
5.4. Sveriges Kommuner och Landsting.....	31
6. Analys	33
6.1. Ekonomiska konsekvenser.....	33
6.2. Kommunens roll i finansieringen.....	34
6.3. Den kommunala identiteten genom idrotten.....	36
6.4. Idrottens betydelse i samhället.....	37
7. Diskussion & Slutsats.....	39
8. Källförteckning	41
8.1 Litteratur.....	41
8.2 Rapporter & Tidsskrifter	41
8.3 Elektroniska källor	42
8.4 Tidningsartiklar	43
8.5 Muntliga källor.....	43
BILAGA 1.....	44

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Svenska fotbollsförbundet (SvFF) beslutade under år 2008 om en rad omfattande förändringar kring kraven på svenska elitfotbollarenors standard i en mängd olika avseenden.¹ Kraven rör bland annat bättre belysning, fler sittplatser, logistiska förbättringar för åskådare och media tillsammans med mycket annat.² Det slutgiltiga dokumentet och dess anspråk är satt att gälla från och med säsongen 2014 och är i sin nuvarande form uppdelad i tre olika kategorier där Allsvenskan, Superettan och Damallsvenskan utgör en kategori vardera.

SvFF är en federation bestående av oberoende fotbollsföreningar verksamma över hela Sverige. Organisationen bildades år 1904 och är Sveriges största specialistförbund inom idrott. SvFF hade år 2011 3 291 medlemsföreningar och cirka en halv miljon aktiva utövare.³ Deras främsta uppgift är utveckla och administrera svensk fotboll. Federationen har också i uppgift att fungera som representant för svensk fotboll utomlands samt arbeta för ökad kvalitet inom idrotten. SvFF ansvarar också för arbetet mot dopingfri fotboll och gör regelbundet kontroller av detta inom elitfotbollen.

SvFF lyder under två internationella förbund; Fédération Internationale de Football Association (FIFA) och Union of European Football Associations (UEFA). SvFF är skyldiga att följa och vidarebefordra de regler och stadgar som ovanstående förbund delegerar. Deras övergripande mål är att fotbollen ska förbli Sveriges största och ledande idrott. Man ska främja breddfotbollen för att det i sin tur ska leda till en framgångsrik elitfotbollsverksamhet.

Svenska fotbollsförbundets nya arenakrav är en direkt konsekvens av det regelverk som UEFA framställt och som presenterades under år 2006 (*Stadium Infrastructure Regulation*).⁴ Dokumentet är i det närmaste identiskt med vad Svenska fotbollsförbundet presenterade två år senare i “*Föreskrifter om arenakrav för svensk elitfotboll, herrar och damer, fr.o.m. 2014*” och som nu ligger till grund för vår problembeskrivning. Syftet med föreskrifterna är,

¹<http://svenskfotboll.se/allsvenskan/arkiv/tidigare/2008/11/hogre-krav-pa-arenorna-foreslas/>

²Föreskrifter om arenakrav för svensk elitfotboll, herrar och damer, fr o m 2014.

³<http://fogis.se/om-svff/>

⁴<http://svenskfotboll.se/svensk-fotboll/anlaggningarenor/arkiv/tidigare/2008/11/repskapet-gemensamt-regelverk-for-elitarenor/>

enligt SvFF, således att alla klubbar på elitnivå i Sverige ska ha kapaciteten att spela sina hemmamatcher på sina egna arenor, både ligamatcher och internationella cup-matcher.⁵

Sverige är ett land där kommunerna traditionellt är mycket ekonomiskt involverade i kultur- och fritidfrågor. Sverige är det enda land i jämförelse med Finland och Norge där skattemedel finansierar en betydande del av statens bidrag till idrotten. Mellan 20-30 procent av det totala statsbidraget som tilldelas idrotten utgörs av skattemedel, resterande del utgörs av vinster från det statliga spelbolaget Svenska Spel.⁶

Under åren 2000 till 2010 byggdes eller totalrenoverades 32 stycken arenor runtom i landet med en publikkapacitet på minimum 3000 personer.⁷ De samlade investeringskostnaderna för samtliga projekt uppgick till närmare 15 miljarder kronor, en kostnad som alltså hamnar hos kommunerna.

I ett dokument publicerat år 2010 av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) sammanställs de tankar och problembeskrivningar som idag finns runt om i landets kommuner gällande den rådande arenasituationen. Sammanställning visade att bandyns *hallvision* tillsammans med just fotbollens *arenakrav 2014* är de mest problematiska arenakraven som elitidrottsförbunden ställer på kommunerna idag.⁸

1.2. Problembeskrivning

Problematiken kring nya arenakrav är svensk fotboll långt ifrån ensamma om att ha. Förbund och föreningar inom en rad andra idrotter tenderar att ställa ambitiösa krav på sina kommuner om vad just deras idrott behöver för att bibehålla samma höga sportsliga nivå. Men det som verkar utmärka SvFFs krav från andra idrottsförbund är dess detaljrikedom i de aktuella föreskrifterna, och kritiken mot Svenska Fotbollsförbundets har därför inte låtit vänta på sig.

Många av de berörda kommunerna anser att de nya kraven är orimliga och röster hörs kontinuerligt från den offentliga verksamheten om att de nya föreskrifterna riskerar att

⁵ <http://svenskfotboll.se/svensk-fotboll/anlaggningarenor/arkiv/tidigare/2008/11/repskapet-gemensamt-regelverk-for-elitarenor/>

⁶ <http://www.idrottsforum.org/articles/makinen/makinen110126.html>

⁷ <http://www.dn.se/kultur-noje/nyheter/vad-ska-alla-nya-arenor-fyllas-med>

⁸ SKL; *Kommunerna och elitidrottens arenor- enkätstudie om elitidrottens arenor våren 2010*. Sid. 3

segregera elitfotbollen till att bli en aktivitet som blir omöjlig att bedriva på mindre orter och i mindre föreningar. Förutsättningarna att bedriva elitidrottsverksamhet kan se betydligt olika ut beroende på vilken kommun vi talar om, men detta är synpunkter som inte alls får något gehör hos SvFF, enligt flera berörda kommuner. I ett öppet brev dikterat av Degerfors, Sölvesborgs, Åtvidabergs och Borlänges kommunsstyrelseordföranden samt vice kommunstyrelseordföranden och som publicerades i november år 2009 gör de gemensam sak av sin syn på problematiken (samtliga kommuner har långa och framgångsrika traditioner inom svensk elitfotboll). De anser att fotbollen är något som ligger i allmänhetens intresse och därmed att utvecklingen av arenorna också ska främjas. Författarna fortsätter med aspekter som säkerhet och kvalitet kring arenorna är mycket viktigt för den svenska fotbollens framtida utveckling och välstånd, men det finns en gräns för vad mindre kommuner klarar av.⁹ Det ekonomiska ansvaret borde vara delat och inte enbart ligga hos respektive kommun, menar man.

När investeringskrav tillkommer som många gånger uppgår till flera hundra procent mer än vad en genomsnittlig svensk fotbollsklubb omsätter per år blir det problematiskt. När det sedan, nästan uteslutande, blir en kostnad för kommunerna växer också problemet till en fördelningsfråga gällande det allmännas resurser. Skall det allmännas ekonomiska fokus riskera att förflyttas från kärnverksamhetens grundläggande beståndsdelar som skola, vård och omsorg till att alltmer bereda väg åt kommersiell elitidrott?

Trots kritiken som riktats mot SvFF och dess arenakrav har kommunerna, historiskt sett, ofta ställt upp med kapital för att finansiera arenabyggen och även dess ombyggnationer. Av de krav som ställts inom elitidrotten de senaste decennierna finansierade kommunerna närmare 60 procent av alla kostnader ensamma. Vid ytterligare 30 procent av investeringskraven är kommunen på ett eller annat sätt samfinansierad. Flera kommuner har även uppgett att de vanligtvis är med och finansierar eventuella arenakrav även i de fall där kommunen ifråga inte har något ägande i arenan överhuvudtaget. Det är ytterst ovanligt att idrottsarenor finansieras av elitidrotten och dess privata intressenter själva i Sverige.¹⁰

⁹ http://www.borlange.se/templates/BlgNewsPage_26294.aspx

¹⁰ SKL; *Kommunerna och elitidrottens arenor - enkätstudie om elitidrottens arenor våren 2010*. Sid. 3

1.3. Problemformulering & Syfte

Ökade kostnader kan komma att uppstå oväntat när ett fotbollslag avancerar från en division till en annan. Det är även svårt att förutspå kostnader och intäkter som kan uppstå från en säsong till en annan. Frågan kring vem som ska bära ansvaret för kostnaderna och finansieringen av dessa projekt är också oklar. Det finns ingen lagstiftning som reglerar hur eller vem som ska finansiera de ökade kostnaderna som blir en direkt följd av arenakraven eller indirekt följd i form av serieavancemang. Fotbollsklubbar på elitnivå bedriver en verksamhet med uttalade kommersiella syften och bör därför betala sina egna kostnader med egna medel. Eller är det så att det ligger i kommuninvånarnas och därmed kommunens intresse att det finns en elitklubb på orten? Det råder i dagsläget delade meningar om det finns tillväxtfördelar eller ekonomiska fördelar med att bygga nya arenor, eller rusta upp de som redan finns på den aktuella orten.

Vi har valt att studera tre kommuner vars elitfotbollslag i dagsläget huserar i Superettan. Kommunerna som har studerats är Varberg, Värnamo och Falkenberg. Dessa tre fotbollsföreningar har varit verksamma i Superettan under en förhållandevis kort tidsperiod om man gör en generell jämförelse med resterande lag i serien (medelvärdet för antal verksamhetsår i Superettan var 9 år inför säsongen 2012).¹¹ Varberg BoIS startade sin vistelse i Superettan under säsongen 2012, medan IFK Värnamo gjorde detsamma under säsongen 2011. Störst erfarenhet av spel i Superettan i vår studie är Falkenbergs FF som tog sin plats i ligan inför säsongen 2003.

Kritiken mot arenakraven har varit överhängande och alla tre kommuner har varit kritiska till dessa och de problem de för med sig. Trots det väljer samtliga att på ett eller annat sätt stötta sina fotbollsföreningar ekonomiskt. Vi har därmed kartlagt de motiv som kan tänkas finnas, samt begrundat kommunernas argumentation kring det ekonomiska stödet av sina fotbollslag, men vi har även identifierat och analyserat skillnader kommunerna emellan.

Resultatet visar om det skiljer sig någonting anmärkningsvärt mellan hur kommunerna väljer att involvera sig i eventuella byggnationer eller ombyggnationer av den lokala arenan, samt hur de motiverar sitt involverande i projektinvesteringarna. Resultatet belyser också de ekonomiska konsekvenser som *“Föreskrifter om arenakrav för svensk elitfotboll, herrar och damer, fr.o.m. 2014”* ställer till för kommunerna.

¹¹ Vi har gjort en sammanställning av alla lag i Superettans verksamhetsperiod och räknat ut ett medelvärde.

Syftet med vår studie är därmed att söka klarhet i vilka ekonomiska konsekvenser Svenska fotbollsförbundets krav 2014 skapar för kommunerna ifråga. I ett andra steg ska vi kartlägga hur diskussionen kring finansieringen förs och hur detta motiveras. Vi har valt att använda oss av två forskningsfrågor för att besvara vårt forskningsproblem och de formuleras enligt följande:

1. Vilka ekonomiska konsekvenser skapar Svenska fotbollsförbundets "Föreskrifter om arenakrav för svensk elitfotboll, herrar och damer, fr.o.m. 2014" för de undersökta kommunerna?

2. I vilken omfattning kommer kommunerna att finansiera upprustningen av arenan för att möta kraven, och hur motiveras det från kommunernas sida?

2. Metod

2.1. Avgränsning

Superettan är Sveriges näst högsta liga för herrfotboll och består för närvarande av 16 lag. Vårt val har fallit på Varberg BoIS, Falkenbergs FF och IFK Värnamo.

Argumentationen kring vår avgränsning försvaras med att de tre lagen är bra exempel på vilka svårigheter SvFF har skapat med de nya föreskrifterna. Varberg BoIS tillsammans med IFK Värnamo har proportionerligt större investeringsbehov än många andra klubbar i Superettan. Det främsta skälet till detta är att de gör sin första, respektive andra säsong i ligan och är därmed nya inför arenakraven. Falkenbergs FF är däremot vad man skulle kunna kalla något av en veteran i Superettan, men utmärker sig på grund av sin kommunlednings hårda kritik gentemot SvFFs krav. De tre lagen har även valts ut tack vare sin geografiska närhet. Detta försvaras med dels den rådande tidsbristen, men också resursbristen. Just tid – och resursbrist är alltid överhängande i arbetet av en sådan här uppsats och präglar naturligtvis dess omfattning.

Anledningen till att vi inte väljer att studera någon förening från Allsvenskan är att vi anser att problematiken inte existerar där i samma utsträckning. Vi bedömer att SvFFs anspråk skapar betydligt större svårigheter bland klubbarna i Superettan och därmed också i tillhörande kommuner, främst på grund av de kommersiella skillnaderna mellan de två divisionerna. Allsvenskan har ett högre publiksnitt, större intäkter från reklam och Tv-rättigheter och befinner sig i större utsträckning på större orter än vad många lag i Superettan gör. Det resulterar bland annat i att integreringen med lokalt näringsliv skiljer sig åt. Det i sin tur påverkar klubbarnas omsättning och därmed deras förutsättningar att bedriva kommersiell verksamhet på elitnivå.

2.2. Urval

Gällande urvalet till vår studie är begreppet *målinriktat urval* det som närmast kan beskriva våra intentioner i det här avseendet. Ett målinriktat urval bygger på premisserna att vi aktivt uppsöker de intervjuobjekt vi anser vara relevanta för att besvara vårt syfte.¹² Vår selektion skulle även, i viss betydelse, kunna liknas till ett *bekvämlighetsurval*. Det innebär kortfattat att man väljer ut personer som vid studietillfället råkar vara tillgängliga, vilket också har skett i studien då vi framförallt upplevt tidsbristen som överhängande.¹³ Men samtidigt ska vi inte påstå att bekvämlighetsurvalets teoretiska betydelse har fått något större genomslag i uppsatsen då vi primärt har haft en bestämd uppfattning om vilka respondenter vi eftersökt.

SvFFs "*Föreskrifter om arenakrav för svensk elitfotboll, herrar och damer, fr.o.m. 2014*" riktar sig, som bekant, till betydligt fler än de tre kommuner och deras fotbollsföreningar som tas upp i denna studie. Att därför försöka greppa någon slags allomfattande förståelse för hur föreskrifterna påverkar samtliga kommuner med tillhörande fotbollsföreningar inom de tre kategorierna föreskrifterna berör vore riskabelt. Studiens syfte är att belysa den problematik som upplevs i de tre studerade fallen utifrån den problemformulering vi målat upp. Eventuella samband, slutsatser och generaliseringar kommer vara möjliga mellan Falkenbergs, Varbergs och Värnamo kommun i första hand. Visserligen finns även en ambition att uppsatsens resultat senare kan härledas till andra studier inom området och på så sätt figurera i resultatet av dessa.

2.3. Metodik

Vår studie har utgjorts av intervjuer präglad av semistrukturerade frågeställningar som vårt primära datainsamlingsverktyg. Intervjuer används då studiens syfte är att utröna, upptäcka, förstå eller finna egenskaper i det man undersöker,¹⁴ något som då även har varit fallet i vår undersökning. Dessa intervjuer har kompletterats med en dokumentanalys för att på så sätt

¹² Bryman, A. (2011); *Samhällsvetenskapliga metoder* sid: 434

¹³ *Ibid.*: sid. 194

¹⁴ Renck. B, Sarrin. B (1996); *Kvalitativa studier i teori och praktik*. Studentlitteratur: Lund. Sid. 53

säkerställa ett mer tillförlitligt resultat. Ett sådant mångfacetterat metodval går under benämningen *triangulering*¹⁵.

Studiens frågeställningar har utgjort grundvallarna för vår indexering där de två frågeställningarna har delats upp i tre kategorier, eller teman om man så vill. Dessa har senare försetts med färgkoder för att underlätta tematiseringen av våra intervjusvar. Kodningen av intervjusvaren har inte följt några klassiska metodteoretiska principer i någon större bemärkelse, utan har snarare härletts av vad vi ansett fungera i identifieringen av respondenternas formuleringar. Det är helt enkelt generella grundläggande tekniker i analys av kvalitativ data vi har försökt att tillmötesgå utan att för den delen snärja in oss i alltför komplicerade analytiska begrepp.¹⁶ Detsamma gäller vid vår identifiering av relevant data för vår dokumentanalys. Urvalet i detta avseende har inte varit mer sofistikerat än att väsentliga nyckelord använts i främst webbaserade sökmotorer för att på sätt finna den aktuella informationen, exempelvis tryckt litteratur, hemsidor och digitala dokument.

2.4. Semistrukturerad intervju

Semistrukturerade intervjuer innebär att en intervjuguide tagits fram som fungerar som en slags ledstjärna under de intervjuer vi har genomfört. Intervjuguiden för denna metod har hjälpt oss att styra samtalet i relevant riktning med hjälp av redan förutbestämde och övergripande teman som då har berörts. Detta för att den slutgiltiga analysen ska bli så jämförbar som möjligt.¹⁷ Förhandsstrukturen av intervjuguiden har haft ett relativt brett fokus av det vi har velat undersöka. Detta för att förhindra att samtalet låses fast och förbiser viktiga inslag i diskursen. Samtidigt har förhandsstrukturen varit tillräckligt snäv för att kunna säkerställa jämförbarheten intervjuerna emellan.¹⁸ Metoden har därmed möjliggjort för respondenten att på ett utförligt sätt besvara frågorna som vi ställer utifrån det utarbetade intervjuschemat. Intervjuobjekten har fortfarande tillåtits ett visst utrymme av frihet då dessa, utöver frågorna i intervjuschemat, har kunnat leda samtalet till vad de tyckt varit viktigt för ämnet. På detta sätt har information som ansetts vara viktigt för diskursen kunnat uppstå i samtalet. Inte från början tilltänka belysningspunkter i samtalet har kunnat åskådliggöras

¹⁵ Bryman, A. (2011); Samhällsvetenskapliga metoder sid. 354

¹⁶ Ibid.: sid: 523-524

¹⁷ Ibid.: sid. 415

¹⁸ Ryen. A (2004); Kvalitativa intervjuer – från vetenskapsteori till fältstudier. Liber: Malmö. Sid. 44-45

vilket i sin tur har kunnat ge oss värdefulla underlag att stå på vid inhämtningen av vår empiri. Detta val av metod bidrar till att beröra empirin ytterligare.¹⁹

2.5. Dokumentanalys

En dokumentanalys har också genomförts, dock har omfattningen av en del dokument varit begränsad då planeringen av de nya anläggningarna fortfarande befinner sig i diskussion- och planeringsskedet i samtliga tre kommuner. Vissa fragment har ändå hittats som därmed utgör substansen i vår dokumentanalys och som då har använts i studien. Exempel på detta är tidningsartiklar, nyhetsreportage, protokoll av nämndsammanträden, årsredovisningar, sammanställningar av framförallt SKL, samt andra liknande dokument. Vår textanalys utgörs därmed uteslutande av sekundärkällor. Genomförandet av en dokumentanalys handlar kortfattat om att förse texter av olika slag med status som källor eller data i undersökningen.²⁰ Informationen som då uppdagas från dokumentanalysen jämförs, kompletteras och sammanställs med de data som intervjuerna utgör. Ett viktigt skäl till detta är kunna möjliggöra ett kritiskt analysverktyg där innehållet i dokumenten granskas och systematiseras för att senare kunna fördjupa studiens förståelse än vad enbart respondenternas intervjusvar skulle göra.²¹ Då informationsflödet i undersökningen riskerar att förändras under studiens gång (vi syftar på att *arenakraven 2014* fortfarande är under beredning i samtliga tre kommuner) har vi främst fokuserat på de senaste dokumenten vi funnit just på grund av dess relevans men också dess betydande omfattning.²²

¹⁹ Bryman, A. (2011); Samhällsvetenskapliga metoder. sid. 414-415

²⁰ Repstad, P (1999); Närhet och distans – Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap. 3:e uppl. Studentlitteratur: Lund. Sid. 87

²¹ Ibid.: Sid. 92

²² Ibid.: Sid. 88

2.6. Triangulering

Triangulering innebär att man använder sig av mer än ett bestämt metodval vilket då syftar till att med större säkerhet fastställa ett visst fenomen.²³ Inom kvalitativ forskning används triangulering ofta för att komplettera data i form av dokumentstudier med intervjufrågor för att säkerhetsställa att inget misstolkats.²⁴ Det är på detta sätt vi använt oss av triangulering, det vill säga, vi har kompletterat våra intervjuer med dokumentstudier. Triangulering är ett bra sätt att kompensera för en specifik metods brister. Använder man fler än en metod kan den ene metoden kompensera för den andre metodens olika tillkortakommanden.

2.7. Abduktion

Denna uppsats har hela tiden präglats av ett abduktivt förhållningssätt. Begreppet definieras som ett mellanting mellan induktiv och deduktiv metod, där deduktion utgår från teori och induktion från empiri.²⁵

Vanligtvis är forskning sällan helt renodlad deduktiv eller induktiv utan snarare en växelverkan mellan de två, men denna beskrivning kan inte i sin enkelhet beskriva vad som definierar abduktion. Alvesson & Sköldberg (2008) ställer sig skeptiska till induktion och deduktion som några totalitära angreppssätt inom forskningen. De menar att en induktiv ansats riskerar att utifrån generaliseringar skapa en allmän giltighet. Man tenderar att destillera en allmän regel utifrån en mängd olika iakttagelser, medan det deduktiva förståelseansatsen inte riktigt är lika riskfylld men tenderar istället att inte säga någonting alls. Abduktion fungerar istället som så att den utgår från empirisk fakta, precis som induktion, men förkastar heller inte tidigare teorier utan snarare använder dessa som inspiration och ledmotiv till senare empiriinhämtning, så som det deduktiva förhållningssättet.²⁶

²³ Alvesson, M. Sköldberg, K (2008); *Tolkning och reflektion – vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. 2:a uppl. Studentlitteratur: Danmark. Sid 179

²⁴ Bryman, A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder* sid sid: 354

²⁵ Alvesson, M. Sköldberg, K (2008); *Tolkning och reflektion – vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. 2:a uppl. Studentlitteratur: Danmark. Sida, 56

²⁶ *Ibid.* : Sid. 54-56

Abduktion skapar därmed en hybrid mellan de två klassiska förhållningssätten, det vill säga, ett från början identifierat problem där en växelverkan mellan att inhämta empiriskt material och genomgång av redan tidigare teori pågår kontinuerligt.²⁷

2.8. Respondenter

Respondenterna har utgjorts av sex lokala politiker, två från vardera kommun, vars insyn i respektive projekt är god. Fokus har främst legat på att finna intervjuobjekt med politisk anknytning. Kommunala tjänstemän och andra involverade parter (privata intressenter, fotbollföreningarnas företrädare o.s.v.) har valts bort då vi anser att problemformuleringen främst syftar till att beröra beslutsfattandet där aktuella lokalpolitiker har initiativmakten. Våra intervjuobjekt har därmed utgjorts av tre lokala politiker vars insyn i ämnet varit god, men som också befinner sig i politisk majoritet i vardera kommun som vi har undersökt. Samt en respondent från det oppositionella partiblocket från vardera kommun. Även de är involverade i frågorna vi har undersökt.

Valet av respondenter förklaras även med argumentet att belysa eventuella politiska skillnader som kan tänkas finnas i och med besluten av nybyggnationerna av de aktuella arenorna.

²⁷ Brorström, S; *Något utöver det vanliga – En studie av sex kommunala projekt*. Förvaltningshögskolans rapporter nr: 86.

3. Tidigare forskning

3.1. Profilering

Det är idag alltmer viktigare för kommuner och regioner att synas och på olika sätt göra sig hörda för att på så sätt marknadsföra sig som en attraktiv plats att bo, leva och arbeta på. En stor del av detta går därför ut på att profilera sig i olika avseenden. Att synas i olika idrottsliga sammanhang i allmänhet och i fotbollsmässiga sammanhang i synnerhet har därför blivit en etablerad strategi på senare tid, framförallt på mindre orter.²⁸ Kommuner men också lokalt näringsliv ser många gånger ett intresse i att utnyttja de variabler som sätter orten på den nationella kartan för att på så vis attrahera nyinflyttning, arbetskraft, samarbetspartners eller affärsmässiga kontakter.²⁹ Dessa variabler utgörs ofta av framgångsrika och profilerande idrottslag. Det ligger därför i allra högsta grad i kommunernas intresse att värna om lokalt idrottsliv, speciellt i mindre kommuner med populär elitidrottverksamhet - som exempelvis fotboll.

3.2. Substitutköp

Det finns omfattande forskning som belyser att idrott kan fungera på ett sådant sätt att det gynnar regional tillväxt. Det finns ett flertal exempel på hur en ny fotbollsarena näst intill fördubblat antalet åskådare, både här i Sverige och internationellt. Det medför förstås större intäkter för framförallt de aktuella klubbarna. I förlängningen skapar detta även förhoppningar om ökade skatteintäkter i form av försäljning i och omkring arenan, men också nyanställningar. De flesta är också överens om att elitidrotten skapar samhällsnyttiga mervärden för sina kommuner och regioner av tidigare och senare nämnda anledningar.

I detta avsnitt ska emellertid endast värden i rena monetära termer belysas och i den bemärkelsen ser verkligheten annorlunda ut. Det råder inga tvivel om att en ny eller uppgraderad arena kan vara en god affär för fotbollsföreningen i fråga. I Sveriges högsta liga,

²⁸ Book, K. Carlsson, B; *Idrott och City-Marketing* (2008) 1:a uppl. Idrottsforum: Lund. Sida 57

²⁹ *Ibid.*: sid. 35

Allsvenskan, finns ett flertal exempel på hur omfattande investeringar i hundramiljonerklassen har resulterat i ökade biljett, sponsor- och försäljningsintäkter. Men tidigare studier visar på att dessa ökade intäkter inte alltid kommer de allmänna till del. Detta förklaras med begreppet *substitutköp*. Det innebär att de konsumenter som konsumerar produkten, det vill säga publiken som går på matcherna, handlar på arenan eller på något annat sätt tar del av evenemang före, under eller efter matchen så som middagar, företagsträffar eller dylikt då väljer bort annan konsumtion. När en person går och tittar på sitt fotbollslag väljer densamma att avstå från något annat som exempelvis annat idrottsevenemang, biobesök, restaurangbesök eller motsvarande i den konsumtionskategorin. Resultatet blir då att den totala konsumtionen och därmed de totala skatteintäkterna förblir oförändrade. Det är enbart fördelningen av vad vi väljer att spendera våra pengar på som förändras.³⁰

Detta är därför viktigt att belysa när man väljer att investera kapital i idrottsanläggningar med offentliga medel. Som skattebetalare vill man ha tillbaka så mycket som möjligt för varje skattad krona, det vill säga, vi förväntar oss hela tiden nyttomaximering. Med offentliga medel måste beslutsfattarna alltid göra noggranna avvägningar kring vart en investering gör mest nytta.³¹ Skulle samma belopp gällande kultur- och fritid komma fler kommuninvånare till del vid en investering av exempelvis nytt bibliotek, kulturhus eller annan typ av idrottsanläggning?

3.3. Offentlig Privat Samverkan

Offentlig Privat Samverkan (OPS) är det samlingsnamn som berör de alternativa finansierings- och genomförandeformer av projekt som är strukturerade på ett sådant sätt att en offentlig aktör och en eller flera privata aktörer är involverade i ett och samma projekt. Begreppet syftar främst till samarbeten som rör en mer infrastrukturell art som exempelvis sjukhus, skolor, kulturanläggningar eller arenor.³² Dessa typer av projekt kräver ofta stora summor i kapital som i sin tur ställer krav på kostnadseffektivisering och riskhantering då projekt av sådant slag många gånger sträcker sig över en lång tidsperiod. Det är inte ovanligt

³⁰ Coates, D. & Humphreys, B. R. (2000) The Stadium Gambit and Local Economic Development. Regulation 23(2). Sid. 17

³¹ Ibid.: sid. 19

³² Andersson, L, Sirén, L, Kristiansson, M; (2009), Sveriges Kommuner och Landsting, *Investera med flera*. Sid. 9

med affärsrelationer som löper under 20-40 år inom OPS.³³ Kortfattat kan man säga att det finns tre olika skeden inom OPS;

1. *Planeringsskedet*
2. *Byggnadsskedet*
3. *Förvaltningsskedet*

Den första punkten infaller då antingen den offentliga eller den privata aktören vill förverkliga en byggnation av något slag men där behovet av ekonomiskt och driftmässigt samarbete anses nödvändigt. Man söker då efter samarbetspartners som också kan dra vinning av projektet. Byggnadsskedet förklaras enkelt med att här beslutar man vem som ska betala vad. Detta förhandlas fram utefter vilka samhällsekonomiska och kommersiella intressen de olika aktörerna kan tänkas ha. Den sista punkten *förvaltningskedet* är också den mest problematiska. Här beslutas bland annat hur olika driftkostnader ska fördelas. Detta kan vara svårt då de flesta projekt av detta slag löper över långa tidsperioder.³⁴

OPS började uppmärksammas på allvar i Sverige under början av 2000-talet. Det fanns en ambition att på ett bättre och tydligare sätt förverkliga byggnationer inom omfattande infrastrukturprojekt. Storbritannien hade sedan tidigare en tradition av intensiv samverkan mellan privata och offentliga aktörer inom detta område och många influenser fann man också därifrån.³⁵

De främsta skälen till OPS attraktivitet identifieras som;³⁶

1. *Ökad effektivitet*
2. *Finansiella drivkrafter*
3. *Innovation*

Olika sätt att kunna kostnadseffektivisera sin verksamhet har länge varit ett mål inom all offentlig verksamhet, så även här. Finansiella drivkrafter förklaras med att det aktuella projektet många gånger är för stort att förverkligas av en ensam aktör. Samtidigt finns det vinster för andra intressenter av att förverkliga projektet. Man försöker helt enkelt skapa en

³³ Andersson. L, Sirén. L, Kristiansson. M; (2009), Sveriges Kommuner och Landsting, *Investera med flera*. Sid. 9

³⁴ Ibid.: Sid. 4.

³⁵ Ibid.: Sid. 4

³⁶ Ibid.: Sid. 5

vinn-vinnsituation. Om exempelvis en ny fotbollsarena ska upprättas kan det vara sunt att söka samarbete med dem som då gör detta bäst. Ett privat byggföretag kan bidra med kompetens, nytänkande och andra inslag som i förlängningen kan resultera i att minimera livscykeln, minska driftkostnader eller finna andra användningssätt att nyttja arenan på än den tilltänkta primära verksamheten.

Just själva hanteringen av risk är något av de mest utmärkande dragen gällande OPS. Detta är något som samtliga parter vill minimera i största möjliga mån och som även är en av grundpelarna OPS står på. Tanken är att den aktör som på bästa sätt kan bära risken också ska göra det. Det är samtidigt viktigt att denna också får de förutsättningar som krävs för att göra just detta. Rådighet (möjlighet till påverkan) är därmed ett centralt förhållningssätt i genomförandet av ett OPS-samarbete.³⁷ Det finns framförallt två typer av risker gällande ett upphandlingsförfarande med OPS som alternativ:

- Risker i och med själva genomförandelösningen, det vill säga, risker som direkt kan härledas till OPS som samverkansform och som inte uppstår vid annan typ av samverkan.
- Risker som präglar projektet, både under uppförandet samt livslängden, *men* som inte kan härledas till OPS som genomförande- eller finansieringsform.

Vad gäller den första kategorin måste man säkerställa en idé om hur projektet på bästa sätt ska hanteras gällande möjlighet och risk. I den andra kategorin, bedöms istället riskerna för att sedan fördelas mellan den offentliga och privata aktören på bästa möjliga sätt.³⁸

³⁷ SKL (2009) *Riskhantering vid Offentlig Privat Samverkan, OPS*. Sid. 6

³⁸ *Ibid.*: Sid. 6

3.4. Samhällsnytta och socialt ansvarstagande

Sedan tidigt 1900-tal har idrott utgjort en betydande del i den svenska folkrörelsen. Samtidigt som den svenska välfärdsmodellen började ta form en bit in på förra seklet växte också den svenska idrottsmodellen fram parallellt med den förstnämnda. Under årens lopp har denna folkrörelse engagerat miljontals människor och kan därför anses vara en allmännyttig angelägenhet än idag. Denna nära relation som formats under decennier mellan statsmakterna och idrottsrörelsen har senare skapat ett ömsesidigt beroende de två emellan. Förhållandet har i hög grad präglats av den korporativa välfärdsmodellen där idrottsrörelsen genom lagar, bidrag och subventioner kunnat bibehålla sitt oberoende och förankring i den ideella sektorn. Det har aldrig inom svensk politik funnits någon ambition att överta eller styra den svenska idrottsrörelsen som fenomen, utan istället skapa och upprätthålla en relation präglad av tillit och samverkan. Då stödet till idrotten från centralstaten på senare tid minskat har det samtidigt ökat på den lokala nivån.³⁹

Det politiska synsättet av idrottsrörelsen har sedan länge varit idén om ett samhälls- och kulturfenomen vilket skapar ett mervärde som gagnar hela samhället – framförallt socialt och hälsomässigt. Det är därför inte konstigt att lokala myndigheter många gånger anses vara de främsta sponsorerna av sina lokala idrottslag, framförallt på grund av deras ekonomiska bidrag och uppföranden av idrottsanläggningar av olika slag.⁴⁰ Under 1970-talet inkluderades idrottsrörelsen allt mer i den kommunala verksamheten och dess involverande. Idrotten fick egna förvaltningar och blev ett lika självklart offentligt åtagande som skola, vård och omsorg, vilket då förklarar den tidens kraftiga utökning av olika typer av idrottsanläggningar. Ekonomiska barriärer skulle rivs för att göra all form av idrott tillgänglig för alla medborgare.

Men precis som idrottsrörelsen hade involverats i välfärdsaparaternas utbredning i Sverige under 1960- och 70-talet fick den också senare stå tillbaka under 1980- och 90-talets omfattande avregleringar.⁴¹ Trots det står idrotten fortfarande stark inom lokalpolitisk förvaltningspolitik. Det är många idrottsförbund och idrottsföreningar som frivilligt tagit på

³⁹ Sjöblom, P; (2006), Den institutionaliserande tävlingsidrotten, Kommuner, idrott och politik i Sverige under 1900-talet, *Department of history, Stockholm*. Sid. 34-36

⁴⁰ Ibid. Sid. 38-39

⁴¹ Ibid. Sid. 44

sig ett socialt ansvar som inte ingår i dess kärnverksamhet.⁴² Detta ansvar fördelades tidigare mellan staten och kommunerna. Slutsatsen av detta är att det offentliga upprätthåller idrottens verksamhet genom olika former av ekonomiska anslag i utbyte mot föreningarnas sociala- och hälsofrämjande ansvarstaganden i olika avseenden.

3.5. Multiarenor

2000-talets kraftiga expansion av idrottsarenor i Sverige har resulterat i att det primära nyttjandet varit tvunget att kombineras med andra aktiviteter för att på så sätt få de ekonomiska kalkylerna att gå ihop. Som bekant är dessa mångmiljardinvesteringar till stor del ålagda kommunerna, men även de statliga bidragen uppgår till 1-2 miljarder kronor årligen i olika idrottspolitiska åtaganden.⁴³ Fenomenet kallas för *multiarenor* då ägarnas ambition blir att, utöver exempelvis verka för fotbollen, nyttja arenorna till andra idrottsevenemang så som konserter eller andra typer av event. Förespråkarna menar att detta kan fungera som ett sätt att skapa konkurrenskraft för just sin stad eller sin region då det blir allt viktigare men också svårare att synas genom det växande mediebruset.⁴⁴

Sådana planer är däremot ofta kombinerade med hög risk. En kostsam multiarena kräver högre avkastning per event, samtidigt som antalet event måste öka i antal. I och med att multiarenor i sig också utsätts för konkurrens, då fler och fler kommuner väljer att bygga sin egen, hårdnar kampen ytterligare för vilka möjligheter man har att göra just sin arena ekonomiskt lönsam.⁴⁵

⁴² Thomas, H. Persson, R; (2007) Socialt ansvar och socialt kapital, *idrottens nya utmaningar*.

⁴³ SKL; *Kommunerna och elitidrottens arenor- enkätstudie om elitidrottens arenor våren 2010*. Sid. 4

⁴⁴ Book, K. Carlsson, B; *Idrott och City-Marketing* (2008) 1:a uppl. Idrottsforum: Lund. Sid. 32-33

⁴⁵ *Ibid.*: Sid. 32

4. Diskursbegrepp

4.1 Clean Court

Ett vanligt förekommande begrepp inom svensk elitfotboll där någon annan än klubben själva står som ägare av arenan – vanligtvis kommunen. Enkelt uttryckt betyder begreppet kommersiella rättigheter, något som är applicerbart i samtliga fall i vår studie. När exempelvis kommunen eller ett kommunalt bolag står som ägare av arenan men där Clean Court gäller tillåts evenemangsinnehavarna att sälja och själva ta intäkterna för reklamplatser och andra former av sponsring.⁴⁶ Detta medför ofta stora intäkter för klubbarna och i bland annat Allsvenskan finns exempel på hur klubbar erbjudit sig att betala betydligt större belopp i hyreskostnader i utbyte mot ett sådant avtal.⁴⁷

4.2 Borgensåtagande

Borgensåtagande definierad så som ”egen skuld” är den vanligast förekommande benämningen. Kortfattat betyder detta att man åtar sig någon annans skuld som om det vore ens egen om inte gäldenären kan infria sin skuld.⁴⁸ Borgensåtaganden är vanligt förekommande inom kommunal verksamhet. Även inom fotbollens värld är begreppet inte alltför ovanligt. Mest förekommande är borgensåtaganden då fotbollsföreningar helt själva eller delvis finansierar ombyggnationer av sina egenägda arenor men där kommunen går in som säkerhet för att föreningen ifråga ska kunna förverkliga detta. Även i denna finansieringsform står kommunen indirekt som ägare av arenan.

⁴⁶ <http://www.fotbollskanalen.se/allsvenskan/blavitts-nya-miljonsatsning---clean-court/>

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ <http://www.ne.se/lang/proprieborgen>

4.3 Nyttjanderättsavtal

Nyttjanderättsavtal är i det här sammanhanget ett hyresavtal mellan kommunen och fotbollsföreningen. I samtliga tre kommuner vi har valt att studera råder detta avtal som kortfattat betyder att kommunen står som ägare av arenan och föreningen hyr i sin tur anläggningen utefter behov. Begreppet kan tolkas som en underkategori av ett reguljärt hyresavtal. Fotbollsföreningen får, efter tecknandet av ett nyttjanderättsavtal, nyttjanderätten för fotbollsarenan. Parten som äger nyttjanderätten har också rätten att tillskansa sig ekonomisk fördel av de objekt nyttjanderätten omfattar.⁴⁹ Hyresavtalet utformas vanligtvis så att klubben i fråga betalar hyra per hemmamatch och träningstillfälle.

⁴⁹ <http://www.ne.se/lang/nyttjander%C3%A4tt>

5. Empiri

5.1 Falkenbergs kommun

Respondenterna i Falkenbergs kommun har utgjorts av:

- Per Johansson, Centerpartiet, Ordförande kultur- och fritidsnämnden.
- Bernt Zander, Socialdemokraterna, Vice ordförande kultur- och fritidsnämnden.

5.1.1. Bakgrund

Falkenberg är Hallands läns fjärde största kommun sett till invånarantal (41 008 personer år 2011).⁵⁰ Sedan valet 2010 styrs kommunen av Alliansen med Moderaterna och Centerpartiet som de största partierna. Kommunens främsta elitfotbollsklubb för herrar har sedan 1990-talet varit Falkenbergs FF. Klubben avancerade till Superettan säsongen 2002 efter att man vunnit kvalserien. Falkenbergs FF är det lag som har varit verksamma under längst tid i ligan av de tre föreningar som förekommer i vår studie. Under den gångna säsongen hade Falkenbergs FF det totalt lägsta uppmätta publiksnittet i Superettan på 2857 åskådare per hemmamatch.⁵¹

5.1.2. Ägandeformer och avtal

Falkenbergs FF spelar sina hemmamatcher på idrottsanläggningen Falkenbergs IP. Det är en arena med fotbollsplan kombinerat med en friidrottsanläggning belägen centralt i Falkenbergs stad. Publikkapaciteten på Falkenbergs IP är ca 6 000 åskådare och arenan ägs och drivs av Falkenbergs kommun och har gjort det sedan 1960. Kommunens parkpersonal är ansvarig för skötsel och underhåll. Kommunen arrenderar sedan ut idrottsplatsen till de idrottsföreningar som vill nyttja den och dess faciliteter. Falkenbergs FF har skrivit ett nyttjanderättsavtal med kommunen som tillåter laget att spela sina hemmamatcher på Falkenbergs IP till en kostnad

⁵⁰ <http://www.falkenberg.se/webdav/files/Kommunfakta/html/sida1.html>

⁵¹ <http://svenskfotboll.se/superettan/statistikligor/?scr=spl>

av 3 500 kr per match. För att underlätta den begränsade ekonomin Falkenbergs FF besitter använder sig kommunen av en rad olika bidrag och subventioner som delas ut. Kommunen delar bland annat ut ett driftsbidrag till Falkenbergs FF för att bedriva träning och evenemang på Falkenbergs IP. Bidraget är ett rörligt bidrag och varierar utefter evenemangets storlek och typ. Kommunen har även ett lokalt aktivitetsstöd som tillfaller klubbens ungdomsorganisation när de bedriver ungdomsträning. Aktivitetsstödet är till för att främja den lokala ungdomsidrotten och Falkenbergs FF får löpande betalt i en fast summa per ungdom som medverkar på varje träning hos föreningen. Falkenbergs kommun har även tecknat ett sponsoravtal med Falkenbergs FF som innebär att fotbollsföreningen får 300 000 kr per år i elitbidrag av kommunen i marknadsföringssyften. Klubben ska på bästa möjliga sätt arbeta för att varumärket Falkenberg ska synas i så många positiva sammanhang som möjligt. Till sist har kommunen tecknat ett Clean Court-avtal med Falkenbergs FF som innebär att de överlåter alla intäkter från reklam och sponsoravtal direkt till klubben trots att arenan ägs och drivs i kommunal regi.

5.1.3. Ekonomiska konsekvenser

För att möta de krav som ställs av Svenska fotbollsforbundet har Falkenbergs kommun utrett tre handlingsalternativ.⁵² Det första alternativet, som också det dyraste, innebär att man bygger en ny arena i området Kristineslätt. Detta kommer att generera en investeringskostnad på 90-120 miljoner kronor, enligt Per Johansson, ordförande kultur- och fritidsnämnden. Driftskostnaderna har kommunen kalkylerat till 10-15% av investeringskostnaden. Detta förslag innebär dock att man kommer att behöva betala löpande driftskostnaderna för två arenor samtidigt. Det andra alternativet är det näst dyraste och innebär att man behåller Falkenbergs IP som huvudarena och kompletterar med en ny läktare, anläggning för media och omläggning av planen. Detta förslag beräknas kosta kommunen ca 90 miljoner kronor i investeringskostnad. Dessa två förslag kräver förändringar i detaljplanen vilket både är tidskrävande och kostsamt. Det tredje och sista förslaget är att man bygger en ny fotbollsplan med en enklare läktare på samma plats som det första förslaget (Kristineslätt). Detta förslag kommer att generera en investeringskostnad på ca 33 miljoner kronor. Men väljer man det

⁵²<http://www.falkenberg.se/nyhetsarkiv/allmannanyheter/fotbollsarenapakristineslattutreds.5.25adaf0134f76ca8d56cf.html>

senare förslaget kommer kommunen tvingas stå för driftskostnaderna av både den nya planen och den befintliga arenan Falkenbergs IP.

Investeringskostnaden är inget problem för vår kommun att ta, det är driftskostnaderna som är det tunga problemet. Som det ser ut i dagsläget måste kommunen dock ta driftskostnaderna. (Per Johansson, ordförande kultur- och fritidsnämnden).

Svenska fotbollsförbundets krav kommer med all säkerhet att skapa ekonomiska konsekvenser i Falkenbergs kommun. Främst kommer kultur- och fritidsnämnden bli drabbad i form av ökade driftskostnader, säger Bernt Zander (S), vice ordförande kultur- och fritidsnämnden. En investeringskostnad på 33-120 miljoner påverkar andra investeringsprojekt. Bernt Zander säger att kraven kan få kommunen att tvingas skjuta upp andra investeringar. Främst drabbas investeringar inom kultur- och fritid som till exempel ett planerat bibliotek och en konsthall som det varit diskussioner om sedan tidigare.

Jag tycker att kulturen får lida för sportens slukande av resurser. Det finns alltid pengar när sporten behöver kapital, men när kulturen vill ha mer finns det sällan. Vi heter trots allt kultur- och fritidsnämnden, vi borde värna om båda. (Bernt Zander (S), Vice ordförande kultur- och fritidsnämnden).

5.1.4. Finansiering

Per Johansson berättar att man letar efter möjliga alternativ för hur man ska finansiera de ökade driftskostnader som kommer att uppstå till en följd av de nya arenakraven från SvFF. Kommunen saknar företag som kan eller är villiga att investera i en ny anläggning. Man har undersökt möjligheterna att sälja arenanamnet till något lokalt företag men utan framgång. Man har även diskuterat kring möjligheterna av att sälja marken där den befintliga arenan är belägen idag. Området kring Falkenbergs IP är eftertraktat att bygga bostäder på just på grund av sitt centrala men också naturnära läge. Man har fört en diskussion i kommunen kring att låta något större byggbolag köpa området i utbyte mot att de bygger en ny arena på Kristineslätt. Man har även fört diskussioner om att bilda ett kommunalt arenabolag för att låta detta bolag ansvara för finansieringen och driften av arenan.

Vi tycker inte att Svenska fotbollsförbundets arenakrav är rimliga. Sverige ska alltid vara bäst i klassen, trots att likvärdiga länder har mycket sämre arenor. (Per Johansson (S), ordförande kultur- och fritidsnämnden).

Vi tänker inte köpa arenakraven rakt av, vi ska vänta ut SvFF och se vad som går att överklaga, säger Per Johansson. Johansson tycker att Falkenbergs FF har varit alltför passiva och svaga. Han tycker att det borde ligga i föreningens egenintresse att hitta eventuella intressenter för den löpande driften. Föreningen borde ta mer eget ansvar och det kommer även att ställas hårdare krav på just detta från kommunens sida i framtiden, fortsätter Per Johansson.

Vi har inte tagit fram några exakta kalkyler, det beror lite på vilka krav som ställs. Vi vill vänta ut fotbollsförbundet och se om det kommer att ta hänsyn till kommunernas situation. Men att det kommer att påverka vår ekonomi går inte att undgå. (Per Johansson (S), ordförande kultur- och fritidsnämnden).

5.1.5. Motivering kring kommunal finansiering

Kommunrepresentanterna ser även en del positiva följder av upprustningen av Falkenbergs IP. Dessa positiva följder använder kommunen för att motivera de påtänkta investeringarna. Per Johansson menar också att det är på grund av dessa positiva resultat man kan motivera investeringarna av ett sådant slag gentemot kommuninvånarna. Att det har gått bra för Falkenbergs FF i serien ser kommunen som en reklampelare ut mot resten av Sverige. Man upplever att Falkenberg FF:s medverkan i Superettan, tillsammans med de geografiska fördelarna som finns har lett till att andra lag väljer att arrangera sina träningsläger under sommarmånaderna i Falkenberg. Falkenbergs kommun tror att den eventuella nybyggda arenan kommer att bidra ytterligare till att sätta Falkenberg på kartan. Artister som turnerar under sommaren i Sverige kommer att se Falkenberg som ett självklart turnéstopp som i sin tur leder till ökad turism, menar Bernt Zander. Arenan och dess arrangemang kommer att skapa ett intresse för kommunen som förhoppningsvis också kommer att leda till ökad turism. Kommunen tror även att den nya arenan kommer att öka engagemanget för idrott och kultur i kommunen. Förhoppningen är också att åskådaranantalet ska öka i samband med en ny och mer åskådardvänlig arena. Kommunen förväntas behöva nyanställa ytterligare personal om arenan byggs vilket Bernt Zander menade på är både positivt och negativt. Den nya anläggningen skapar då fler arbetstillfällen i kommunen men det i sin tur ökar de löpande driftskostnaderna för kommunen.

5.2. Värnamo kommun

Respondenterna i Värnamo kommun har utgjorts av:

- Hans-Göran Johansson, Centerpartiet, Kommunstyrelsens ordförande.
- Jörgen Ståhl, Socialdemokraterna, Vice ordförande tekniska nämnden.

5.2.1. Bakgrund

Värnamo kommun är belägen i Jönköpings län och är den näst största kommunen sett till antalet invånare (ca 33 000 invånare)⁵³. Värnamos politiska majoritet under nuvarande mandatperiod består av Centerpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Folkpartiet. Den politiska oppositionen består av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Värnamos mest framgångsrika herrfotbollslag har under de senaste åren varit IFK Värnamo. IFK Värnamo spelade år 2011 sin första säsong i Superettan efter att de säkrat seriesegern året innan på hemmaarenan Finnvedsvallen. Finnvedsvallen rymmer ca 5 000 åskådare och har under pågående säsong haft ett hemmapubliksnitt på 1 715 åskådare.⁵⁴

5.2.2. Ägandeformer och avtal

Finnvedsvallen ägs och drivs av kommunen och den löpande driften och underhållet utförs av kommunens parkförvaltning. Kommunen har skrivit ett nyttjanderättsavtal med IFK Värnamo som går ut på att IFK betalar en hyreskostnad per hemmamatch och träningstillfälle. Kostnaden för detta var tidigare 4 000 kr men efter en första ombyggnation har hyran nu höjts till 10 000 kr. För att ekonomiskt underlätta för klubben tillhandahåller kommunen reklamplatser som IFK får nyttja fritt. Klubben förhandlar fram egna sponsorer och behåller därefter intäkterna inom föreningen, det vill säga ett Clean Court-avtal.

⁵³ <http://varnamo.se/kommunen.4.18ff2710e077ef56080001619.html>

⁵⁴ <http://svenskfotboll.se/superettan/statistikligor/?scr=spl>

5.2.3. Ekonomiska konsekvenser

Värnamo kommun tvingades år 2011 att bygga en ny ljusanläggning för att möta de LUX-krav som ingick i SvFF föreskrifter. Ljusanläggningen var tvungen att stå färdig inför premiären i Superettan för att IFK Värnamo skulle kunna tv-sända sina hemmamatcher, något som senare blev aktuellt vid något enstaka tillfälle under säsongen. Utan den nya ljusanläggningen hade lagets hemmamatcher spelats på annan ort. Detta var för kommunen otänkbart och man satte igång arbetet direkt. Den kalla vintern gjorde att arbetskostnaden blev dyrare än planerat. Man var tvungen att värma bort tjälen i marken för att kunna gjuta plintar till ljusanläggningen

Det gick inte att göra en riktig upphandling eller projektering av arbetet med att installera belysning på Finnvedsvallen. Avancemanget och Svenska fotbollsförbundet orörliga krav tvingade oss att sätta igång direkt, och detta fick kostnaderna att skena iväg. (Jörgen Ståhl (S) vice ordförande tekniska nämnden).

Jörgen Ståhl fortsätter och säger att SvFF varit väldigt kompromisslösa med sina anspråk och den tid kommunen har haft på sig för att möta de allra viktigaste kraven. Han hade gärna sett att man kunnat söka dispens för att göra ombyggnationerna under en mer passande period. Nu steg kostnaderna onödigt mycket för kommunen på grund av den brådskande installationen av ljusanläggningen.

Ytterligare krav som Finnvedsvallen inte levde upp till var säkerhetskraven, en spelartunnel, områden för media och antalet sittplatser för åskådare var för få. För att tillmötesgå samtliga krav SvFF ställer beräknas en investeringskostnad på ytterligare 9 miljoner kronor, enligt Hans-Göran Johansson, Kommunstyrelsens ordförande. Driftkostnaderna förväntas dock vara likvärdiga med dagens kostnader då kommunen valt att konvertera värmeförförsörjningen vid Finnvedsvallen från eluppvärmning till bergvärme.

5.2.4. Finansiering

Som det ser ut i dagsläget har inte IFK Värnamo råd att betala de ökade hyreskostnaderna. Föreningen saknar sponsorer som kan och är villiga att finansiera de ökade driftkostnaderna. Detta har gjort att kommunen varit tvungna att fundera i nya banor kring anläggningens

framtida finansiering. Man har utrett ett alternativ att låta ett kommunalt aktiebolag sköta driften och underhållet av arenan. Inget beslut har ännu tagits kring att låta ett arenabolag sköta driften men kommunen håller fortfarande diskussionen öppen. Oppositionen med Socialdemokraterna i spetsen har arbetat fram ett förslag för att istället bygga en ny multiarena i kommunen för att på så sätt möta de nya kraven. Arenan skulle finansieras av privata intressenter och arenanamnet skulle läggas ut till försäljning. Förslaget fick läggas på is då kommunen istället tvingades göra akuta investeringar i den befintliga arenan (Finnvedsvallen). Nu drivs förslaget ensamt av Socialdemokraterna som ett mål på längre sikt.

Hans-Göran Johanson (C), är mycket bestämd vad gäller att SvFF krav inte får påverka annan verksamhet i kommunen. Han säger bland annat att spetsidrotten aldrig får bli så dyr att den drabbar breddidrotten. Kommunen ger i dagsläget 400 000 kronor till olika idrottsföreningar i kommunen som äger och driver sina egna anläggningar. Det är en omöjlighet att rikta stödet till en klubb så att det påverkar stödet till andra föreningar. Vi ska inte vara någon sponsor till elitfotbollen, vi ska tillhandahålla bredd i form av ungdomsidrott, säger Hans-Göran Johansson. Det är heller inte aktuellt att gå i borgen för klubben om de skulle tvingas bära alla finansiering- och driftkostnader själva. Han menar att båda parter vill undvika en skuldsättning och därmed ett utökat beroendeförhållande de två emellan.

De investeringar kommunen har gjort som en följd av SvFF krav kan komma att försena andra investeringar inom kultur- och fritidsnämnden. Så länge inte driftskostnaderna ökar drabbar det inte kärnverksamheten, men kraven tar stora anspråk på investeringsbudgeten. (Jörgen Ståhl (S), Vice ordförande tekniska nämnden).

5.2.5. Motivering kring kommunal finansiering

Värnamo kommun medger att kraven medför en del positiva effekter också. Bland annat kommer den förbättrade standarden på Finnvedsvallen att förhoppningsvis öka intresset för fotbollen och IFK Värnamo. Det skapar en samlingspunkt för medborgarna och något att förenas kring. Man tror också att det tilltagande intresset kan leda till ökad inflyttning i kommunen som i sin tur medför ökade skatteintäkter. Går det bra för IFK Värnamo nämns kommunen i positiva sammanhang vilket är fördelaktigt för kommunen, säger Hans-Göran Johansson. Han förklarar också att Värnamo kommun har ett integrationspolitiskt avtal med

IFK Värnamo. Kommunen möjliggör för de ensamkommande flyktingbarn de tar emot att integreras i samhället genom fotbollsklubben och dess organisation. Klubben erhåller ett sponsorbidrag i utbyte mot att de hjälper till med integrationen i kommunen. De ensamkommande flyktingbarnen erbjuds att arbeta inom fotbollsföreningen men också möjlighet att spela fotboll på fritiden för att på så sätt integreras snabbare i samhället. Hans-Göran Johansson menar på att idrott utgör en viktig del i kommunens integrationspolitik och att man därför motiverar investeringar inom elitfotbollen samt breddidrotten med att det gynnar integrationen i Värnamo kommun. Men både Hans-Göran Johansson och Jörgen Ståhl är noga med att påpeka att det inte är rimligt att någon annan (SvFF) ställer kraven och sedan skickar slutnotan till tredje part (kommunen). Man måste få föreningen att i större utsträckning bära sina egna kostnader istället för att kommunen gör det, förklarar Hans-Göran Johansson.

Fotbollsförbundet är väldigt stelbenta. De ger inte kommunerna en rimlig chans, de är för definitiva med sina krav. (Jörgen Ståhl (S), Vice ordförande tekniska nämnden).

Värnamo kommun vill öka möjligheterna för landets kommuner att påverka Svenska fotbollsförbundets arenakrav så att fler lag i högre divisioner kan spela sina matcher på hemmaplan.⁵⁵ Värnamo kommun, Falkenbergs kommun och Ängelholms kommun har därför ombett SKL att förhandla å kommunernas vägnar. De vill att SKL ska förhandla genom sitt Arena- och anläggningsråd med de rikstäckande idrottsförbunden.⁵⁶

5.3. Varbergs kommun

Respondenterna i Varbergs kommun har utgjorts av:

- Christofer Bergenblock, Centerpartiet, Ordförande kultur- och fritidsnämnden.
- Linda Berggren, Socialdemokraterna, Vice ordförande Kultur- och fritidsnämnden.

Oppositionen i Varbergs kommun ställde med kort varsel in den intervju vi hade inbokad med dem. Vi försökte boka in ett nytt tillfälle men talespersonen för oppositionen önskade att få

⁵⁵ <http://www.varnamo.se/nyhetsarkiv/aktuellt2011/varnamokommunvillpaverkasvenskafotbollsforbundetsarenakrav.5.5453e18912fe4a9174c800013714.html>

⁵⁶ Ibid

besvara frågorna via mail istället. Intervjun med Linda Berggren (S) är därför utförd via e-post och används som ett komplement till Christofer Bergenblocks personliga intervju.

5.3.1. Bakgrund

Varbergs kommun är belägen Hallands län och har länge profilerat sig som en framträdande turist- och handelsstad. Varbergs kommun är den största kommunen i vår studie sett till antalet invånare (ca 58 000 personer).⁵⁷ Kommunen styrs sedan valet år 2010 av ett allianssamarbete mellan Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna. Varbergs näst mest framgångsrika fotbollsförening genom tiderna är föreningen Varberg BoIS. Föreningen spelar sin första säsong i Superettan 2012 efter ett avancemang från lägre divisioner två år i följd. BoIS är den fotbollsförening som har kortast erfarenhet av spel i Superettan i vår studie då de gjorde sin debut inför säsongen 2012. Varberg BoIS spelar sina hemmamatcher på idrottsanläggningen Påskbergsvallen. Arenan är kombinerad med en friidrottsanläggning och dess totala publikkapacitet är cirka 4 000 åskådare. Under pågående säsong har klubben haft ett hemmapubliksnitt på 3 348 personer.⁵⁸

5.3.2. Ägandeformer och avtal

Påskbergsvallen ägs och drivs av Varbergs kommun. Skötseln utförs av kommunens serviceförvaltning, medan fritidsförvaltningen ansvarar för uthyrning och vaktmästeriarbetet. Man har tidigare använt sig av ett nyttjanderättsavtal som innebar att Varberg BoIS betalade en fast summa för varje match och träningstillfälle. Alla föreningar i Varbergs kommun betalade lika mycket för att få nyttja Påskbergsvallen men i och med att kostnaderna har ökat som en direkt konsekvens av Varberg BoIS serieavancemang har också kostnaderna för Varbergs kommun ökat. I samband med klubbens hemmamatcher tvingas Varbergs kommun att tillhandahålla personal i form av en arenaansvarig och ett visst antal vaktmästare beroende på matchtyp. Christofer Bergenblock, ordförande i kultur- och fritidsnämnden, säger att man måste fördela kostnaderna på de parter som har bidragit till att de uppkommit, Varberg BoIS måste vara med och betala sin del av kakan.

⁵⁷ <http://www2.varberg.se/archive/planeringskontor/Folkmangd2010%282%29.pdf>

⁵⁸ <http://svenskfotboll.se/superettan/statistikligor/?scr=spl>

Kommunen kommer att behöva förhandla om kontraktet som skrivits med Varberg BoIS så att klubben bär större del av kostnaderna än vad resterande idrottslag som huserar på Påskbergsvallen gör. Vi har i nuläget inte kommit fram till något konkret förslag men kommunen och Varberg BoIS är överens om att klubben måste ta ett större ansvar än andra föreningar, säger Christofer Bergenblock.

För att underlätta för Varberg BoIS säljer kommunen reklamplatser på Påskbergsvallen där företag kan köpa annonsplatser. Intäkterna från dessa reklamplatser tillfaller Varberg BoIS och till viss del även andra föreningar som tränar på Påskbergsvallen. Detta ser kommunen som ett slags bidrag för att skapa bredd inom den lokala idrottsrörelsen.

5.3.3. Ekonomiska konsekvenser

För att Påskbergsvallen ska möta de krav SvFF ställt står kommunen inför investeringar i tiomiljonersklassen, enligt Christofer Bergenblock. Vi har redan gjort investeringar för fem miljoner kronor i bland annat ny belysning för att möta kraven som gäller för tv-sändningar, fortsätter Bergenblock. Den nya belysningen medför också en driftkostnadsökning på en halv miljon kronor per år. Skulle kommunen även tvingas att lägga ner värmeslingor i planen måste den nuvarande planen rivas och då kommer vi att lägga en konstgräsplan och kostnaden kommer därmed att öka med ytterligare 10 miljoner kronor. Påskbergsvallen möter inte de nuvarande krav som finns vad gäller faciliteter. Man saknar rum för dopingskontroller, presskonferenser och antalet sittplatser på arenan är i nuläget för få. Bergenblock berättar att kommunen letar efter möjligheter till att samnyttja lokaler med den närliggande innebandyarenan för att på så sätt kunna använda deras lokaler för exempelvis presskonferenser. Många av kraven anser Bergenblock vara löjliga och menar att kreativa lösningar som samnyttjandet av lokaler är en bra lösning i dessa fall.

Jag tycker att SvFF lägger sig i alldeles för mycket, deras krav är inte okej. SvFF borde fokusera sina krav på att säkerheten och det spelmässiga som kvalitet på planer blir bättre. Medan man låter klubbarna avgöra i frågor kring läktare, åskådaranantal och faciliteter. SvFF ska inte ställa krav på saker som de inte tänker hjälpa till att finansiera. (Christofer Bergenblock (C), ordförande kultur- och fritidsnämnden).

De tvingande kraven är olyckliga. Det tvingar kommuner att prioritera bort andra investeringar inom fritidsaktiviteter eller idrotter. Det är djupt olyckligt att ett elitidrottsförbund har så stort inflytande. (Linda Berggren (S), Vice ordförande kultur- och fritidsnämnden).

5.3.4. Finansiering

Varbergs kommun har inte diskuterat kring att söka andra finansiärer i uppförandet av en ny arena men man utesluter inte att sådana diskussioner kan tas upp i framtiden. Christofer Bergenblock berättar att kommunens lokala Sparbank skapat en sparbanksstiftelse där pengar dras varje år för att stötta olika samhällsprojekt. Om man tvingas göra ytterligare investeringar i framtiden kommer Sparbanken att hjälpa kommunen med ett investeringsbidrag i utbyte mot rättigheter till arenanämnet eller annan motprestation. Linda Berggren säger att det inte finns några tendenser i nuläget att gjorda investeringar eller kommande investeringar ska komma att påverka kommunens kärnverksamhet.

5.3.5. Motivering kring kommunal finansiering

Varbergs kommun ser även positiva fördelar med att ha ett framgångsrikt lag i Superettan och att rusta upp Påskbergsvallen. Framgångar inom fotbollen kommer att leda till ökad exponering för Varbergs kommun i framförallt media. Detta kan i sin tur leda till ökad turism under framförallt sommarmånaderna, tror Bergenblock. När man gör investeringar i Påskbergsvallen kommer intresset kring fotbollen att öka och det kommer i sin tur att generera fler besökare till hemmamatcherna. Fler besökare innebär fler biljettköp och att försäljningen på och kring arenan kommer att öka. Detta är intäkter som kommer kommunen till del genom ökade skatteintäkter, menar Bergenblock. Han säger också att upprustningen av arenan kommer att vara med att finansiera sig själv med anledning till föregående företeelse.

De investeringar som görs på Påskbergsvallen är inte i första hand till för Varberg BoIS utan för kommunmedborgarna. Investeringarna måste ses ur ett samhällsperspektiv. Åker Varberg BoIS ur serien måste investeringarna fortfarande vara meningsfulla. (Christofer Bergenblock (C), ordförande kultur- och fritidsnämnden).

Det finns ett stort allmänintresse i kommunen gällande Varberg BoIS och det engagerar många kommuninvånare. Påskbergsvallen ser vi som en samlingspunkt för kommuninvånarna och det är viktigt att vi tar väl hand om idrotten. Elitfotbollen är viktig i vår kommun, den bidrar till att ungdomar börjar med någon typ av idrott och det är viktigt att unga människor idrottar. Christofer Bergenblock ser inte några fördelningspolitiska problem med att kommunen hjälper Varberg BoIS än så länge, utan ser det hela som något som gynnar hela kommunen. Men han förstår att andra kommuner kan hamna i en rävsax när SvFF kräv riskerar att leda till att de lokala fotbollslagen inte kan medverka i högre seriespel.

5.4. Sveriges Kommuner och Landsting

Den arenabaserade elitidrotten är ett starkt växande område. Ökade ambitioner och ökat medialt- och publikt intresse har lett till ökande krav på arenornas prestanda. (Sveriges Kommuner och Landsting).

Flera kommuner i Sverige, bland annat Falkenberg och Värnamo, har vädjat till SKL att föra kommunernas gemensamma talan gentemot SvFFs *Arenakrav 2014*. Kommunerna upplever att deras enskilda röst inte gjort någon skillnad och därför efterfrågas nu samordning. Att då istället låta SKL sköta förhandlingen menar man ger större slagkraft vid förhandlingsbordet. Under år 2011 startade därför SKL ett arena- och anläggningsråd med representanter från 25 kommuner. Detta råd har till uppgift att överlägga med idrottsförbunden för att sedan bistå kommunerna med råd för hur de ska agera kring dessa frågor. Arena- och anläggningsrådet har sammanställt en utredning gällande SvFFs arenakrav där ett publicerat dokument med råd för hur kommunerna ska hantera dessa arenakrav har redovisats.

SKL uttrycker tydligt i sin publikation att det finns ett värde för både elitidrotten och kommunerna att hitta gemensamma lösningar för elitidrottens fortlevnad.⁵⁹ SKL menar att villkorande krav från klubbarna med korta varsel inte är en bra lösning på de svårigheter de gemensamt står inför.⁶⁰ Dialogen mellan arenornas huvudmän, kommunpolitiker och elitidrottens företrädare måste bli bättre, säger Eva Hellstrand, ordförande i kultur- och fritidsberedningen vid SKL. Relationen mellan kommunerna och elitidrotten borde bli mer

⁵⁹ Sveriges Kommuner och Landsting, 2011, Komplettering till idrottspolitiskt positionspapper, Fredrik Gunnarsson sid:1

⁶⁰ http://www.skl.se/press/nyheter_2/nyheter-2011/arena-och-anlaggningskrav-fran-elitidrotten_1

affärsmässigt präglad. Man borde väga kostnaderna för arenan mot intäkterna från sponsorer, media och publik. Det är inte rimligt att investera stora summor i icke lönsamma projekt. Men SKL ser också värdet i att elitidrott finns i kommunen. Andra positiva effekter av elitidrott är ökade intäkter för det lokala näringslivet och att det uppstår förebilder för ortens ungdomar.⁶¹

Sveriges Kommuner och Landsting har publicerat fyra principer som ska vara vägledande i förbundets framtida möten med elitidrottens företrädare;

- *Krav på åtgärder för en idrottsarena ska finansieras av kravställaren, det vill säga idrottens förbund, förening eller klubbar.*
- *Relationerna mellan idrottsföreningarna och arenaägarna måste präglas av ömsesidighet och vilja till samarbetslösningar.*
- *Nationella idrottsförbund och elitklubbar måste i god tid presentera korrekta beräkningar av kostnader och miljöpåverkan för de åtgärder av den idrottsarena som efterfrågas.*
- *Krav och önskemål på förändringar av arenor måste framföras med så god framförhållning som möjligt, minst innan nästa budgetår inleds.*

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting⁶²

⁶¹ http://www.skl.se/press/nyheter_2/nyheter-2011/arena-och-anlaggningskrav-fran-elitidrotten_1

⁶² Ibid.

6. Analys

6.1. Ekonomiska konsekvenser

Det vi har funnit gällande denna aspekt kan te sig något tvetydigt till en början. Att arenakraven skulle komma att riskera kommunernas förmåga att upprätthålla rådande kvalitet av exempelvis sin kärnverksamhet har varit ett centralt argument i den mediala debatten och även ett betydande förhållningssätt i vår studie. Det faktum att SvFFs arenakrav skapat ekonomiska konsekvenser i någon övergripande mening i Falkenberg, Varberg och Värnamo kommun är sanningsenligt, men omfattningen av dessa är betydligt mindre än förväntat. Det är också viktigt att poängtera att samtliga ekonomiska konsekvenser vi har kartlagt inte kan uppfattas som uteslutande negativa. Argumentationen har snarare låtit som; ”vi skulle ha gjort dessa investeringar i alla fall, utan SvFFs eller någon annans fingervisningar”.

De totala investeringskostnaderna för samtliga tre kommunerna har än så länge inte realiserats i några väsentligt stora belopp och det är förstås också en förklaring till denna argumentation. Vissa orosmoln har uppkommit som också har införlivats i de aktuella fallstudierna. Vi tänker då främst på fallet där Falkenbergs politiska opposition menade att kommunens tilltänkta kulturinvestering på bekostnad av fotbollens arenakrav har fått stå åt sidan. I ett större perspektiv är detta förstås problematiskt. Att idrottsliga federationer som SvFF ska kunna positionera sig som en aktör som påverkar lokalpolitisk fördelningspolitik kan i förlängningen bli ett demokratiskt problem.

Dessa synpunkter präglade även samtalen med våra respondenter i stor utsträckning och med detta sagt är det också där ”skon klämmer” hos kommunledningarna. Att det i och med idrottens framgångar kan uppstå ökade kostnader för kommuner har inte varit någon överraskning för någon. Det har på många sätt varit välkomnande då de förhoppningar som funnits relaterade till de idrottsliga framgångarna varit stora. Samtliga tre kommuner har hyst förväntningar på att fotbollen ska generera allt från ökad turism till ett mer gynnsamt företagsklimat. Det är snarare SvFFs inskränkning av kommunernas suveränitet tillsammans med SvFFs påtalade stelbenthet som kan förklara vilken betydelse detta har fått i debatten kring arenakraven. Ingen vill bli tvingad till något och framförallt inte om detta också

resulterar i ökade kostnader för kommunernas del, som i det här fallet. Ett konkret exempel på att detta sällan leder till i ett särskilt tillfredställande resultat kan vi finna från Värnamos kommun. Vi syftar då på installationen av den nya ljusanläggningen vid Finnvedsvallen som på grund av fotbollsförbundets kompromisslöshet medförde i en stor budgetöverskridning i uppförandet av anläggningen.

Det har slagit oss i utförandet av studien att samtliga intervjuobjekt är överens om att fotbollens utveckling på orten är något positivt och därmed något som borde främjas. Det verkar helt enkelt så att de respondenter vi pratat med i stor utstäckning godtar vad SvFF säger, men inte sättet de framför sina anspråk.

Vi har identifierat ett samförstånd hos respondenterna där de upplever att SvFF inte ser kommunens verklighet på samma sätt som de själva gör. Det har medfört att de motsättningar som uppstått fått större proportioner än nödvändigt. Det har också resulterat i en ökning av de löpande driftkostnaderna, både för kommunerna och för fotbollsklubbarna. SvFFs krav tar ingen hänsyn till varken kommunens eller klubbens ekonomiska välbefinnande på längre sikt. Föreskrifterna förmedlas med ett upplevt ultimatum riktat mot kommunerna som bygger på idrottsliga drömmar och ambitioner utan för den delen ta någon realistisk hänsyn till långsiktig ekonomisk hållbarhet.

6.2. Kommunens roll i finansieringen

Exempel på privata finansiärer som tillsammans med offentligt kapital går samman och förverkligar idrottsliga strävanden är ett vanligt förekommande fenomen. Dock är utbredningen av fenomenet betydligt mer begränsat i våra tre fallstudier. Anledningarna till att traditionellt OPS-samarbete i verkligheten varit svårt att applicera har varit många hos de tre studerade kommunerna. Det som framkommit är dels Superettans kommersiella begränsningar. Ligan är ”bara” Sveriges näst högsta och det i ett land där fotbollens omsättning ligger på betydligt lägre nivåer än i många andra länder. Detta resulterar i att det varit svårt för samtliga tre kommuner att hitta privata intressenter att samarbeta med då de inte ser någon ekonomisk vinning i ett eventuellt OPS-samarbete. Det förklaras också med att Varberg, Falkenberg och Värnamo är relativt små kommuner med relativt små fotbollsföreningar. De kommersiella förutsättningarna och intressena finns inte på den lokala

nivån och därför försvåras ett eventuellt samarbete ytterligare. Men när kommersiella finansieringslösningar inte varit något alternativ har andra alternativa finansieringsformer istället tagits fram. I samtliga tre fall gäller ett traditionellt nyttjanderättsavtal. Dessa har tillsammans med ett Clean Court-avtal utgjort ett generöst hyresavtal mellan kommunen och föreningen. Vi tolkar detta som kommunens sätt att tillhandahålla och bistå klubbarna i det de behöver för att kunna utföra sin verksamhet på ett konkurrensmässigt sätt. Falkenberg har tagit sponsringen av fotbollsföreningen Falkenbergs FF ytterligare ett steg genom att upprätta ett marknadsföringsbidrag. Falkenbergs FF är det lag som spelat längst i Superettan och kommunen kan därför lättare motivera de ekonomiska investeringar de gjort för att bistå fotbollsföreningen.

Alla tre kommuner anser vi vara väl införstådda med sin lokala förenings ekonomiska och kommersiella begränsningar. Ingen kommun har aktivt sökt ett OPS-samarbete, eller för den delen bistått föreningen med utlåning av kapital i någon större bemärkelse. Det har varit allmänt införstått hos Varbergs, Falkenbergs och även Värnamo kommun att inte skuldsätta fotbollsföreningarna för att på så sätt påtvinga dem att bära sina egna kostnader. Kommunerna vill inte fungera som borgenär och därmed bidra till ett osunt beroendeförhållande kommunen och föreningen emellan. Dessa alternativa finansieringslösningar eller ekonomiska bistånd har fortfarande inte löst det faktum att fotbollen i större utsträckning borde stå fri från offentligt involverande som bland annat SKLs anläggningsråd ställt krav på. Trots det upplever de tre kommunerna att deras alternativa finansieringssätt fungerar förhållandevis bra i nuläget.

Det som däremot är intressant gällande de finansieringssätt som för närvarande gäller i de tre kommunerna är inte hur dessa ser ut, utan snarare i vilken omfattning de skiljer sig åt. Falkenberg utmärker sig genom sitt projekts stora ekonomiska omfattning. Falkenbergs kommun planerar en ny arena med en investeringskostnad som överstiger Varberg och Värnamos tilltänkta investeringar med flera hundra procent. Anledningarna till detta kan vara många. Falkenbergs FF har figurerat längre i Superettan än vad Värnamo och Varberg har. De har, efter våra egna besök och iakttagelser, en anmärkningsvärt skröplig standard på sin arena, speciellt med tanke på de uttalade ambitionerna att vara ett allsvenskt lag inom en snar framtid. Det är därför mest troligt att just Falkenberg är den kommun som väljer att satsa mest pengar.

6.3. Den kommunala identiteten genom idrotten

I våra intervjuer stod det tidigt klart för oss att idrott och politik på många sätt hör ihop. Även den kompletterande dokumentanalysen som har genomförts har bidragit till samma uppfattning. Det vi syftar på är hur centralt idrottens betydelse är för de lokalpolitiska målen. Samtliga respondenter hyste förhoppningar om att deras ny- och ombyggnationer på ett eller annat sätt skulle främja och stärka kommunens varumärke. Ingen ville underskatta idrotten och framförallt fotbollens betydelse i förmågan att få genomslag i det mediala bruset. Återigen var det Falkenberg som utmärkte sig mest på den punkten. Deras förmodade grundinvestering beräknas uppgå till mellan 90-120 miljoner kronor. Respondenterna i Falkenberg verkar vara medvetna om att Falkenbergs FFs fotbollsutövande ensamt inte kommer att kunna motivera en sådan investering, utan anläggningen måste kombineras med andra evenemang. Varberg och Värnamo uttryckte sig däremot något mer försiktigt gällande denna frågeställning och påpekade att det inte var aktuellt med någon sorts multiarena för deras del.

För att återgå till Falkenberg kan vi konstatera att ambitionsnivån är anmärkningsvärt högre än i de två andra kommunerna. Dels är förhoppningen att Falkenbergs FF snart spelar i Allsvenskan och dels finns ambitioner om att den nya arenan ska hjälpa kommunen i sin profilering som en attraktiv plats att bo, arbeta och vistas i och på så vis skapa tillväxt i kommunen. På så sätt motiverar kommunens representanter en ny arena med ett mångsidigt nyttjande. Tidigare forskning gällande substitutköp visar att de förhoppningar som finns sällan realiserar i de investeringar som görs. Trots det har vi inte kunnat se att detta resonemang har överlagts överhuvudtaget i något av de tre fallen vi undersökt och inte heller i SKLs dokumentation. Om det beror på okunskap eller möjligtvis önsketänkande är svårt att svara på. Det enda vi kan konstatera är att samtliga kommuner i studien, men även SKL, på ett eller annat sätt förutsätter att sportsliga framgångar tillsammans med efterföljande arenaförbättringar kommer skapa gynnsam publicitet för den aktuella kommunen och på sikt då även tillväxt.

Vad man tycker om ett sådant resonemang kan lätt gå isär, då motargumenten med enkelhet kan hittas i tidigare forskning. Men utan framtidsvision och en vilja att komma framåt kan man inte utvecklas till något bättre. De tre kommunerna har insett att de optimala ekonomiska

förutsättningarna inte existerar i regionen och man har istället agerat utifrån offentliga finansieringslösningar. Trots det finns inga tendenser på att den demokratiska legitimiteten påverkats anmärkningsvärt av hur situationen ser ut idag. Förutom att vissa motsättningar finns mellan fritiden och kulturens intressen har vi inte kunnat se liknande tendenser i exempelvis fotbollens existens gentemot den kommunala kärnverksamheten. Att fotbollen är och förblir en kommunal angelägenhet i våra tre studerade kommuner kan vi därmed vara säkra på. Men fortsätter fotbollens kommersiella expansion kan vi inte längre vara säkra på kommunernas finansiella involverande då det finns en gräns även för de allmänas ekonomiska resurser.

6.4. Idrottens betydelse i samhället

Idrottens förmåga att förena och engagera människor i alla samhällsklasser samt främja en hälsosam livsstil går inte att ta miste på. Teorierna kring detta har också bekräftats gång på gång i vår empiri, både från kommunernas sida och SKLs mer sammanställda och generella iakttagelser. Samtliga kommuner i studien förespråkar och därmed också eftersträvar ett aktivt föreningsliv av förekommande anledningar. Detta skapar ett gott underlag vid senare motiveringar av drift- och investeringsbidrag för exempelvis en ny fotbollsarena. Ett centralt begrepp i samtalen med våra respondenter och som återkom gång på gång i dessa var *spetsens beroende av bredden* och vice versa. Utan en aktiv och levande breddidrott finns heller inget underlag för elitidrottsverksamheten. Utan elitidrottsverksamheten finns inga förebilder och därmed inte tillräckliga incitament för en aktiv och levande breddidrott.

Det existerar ett slags beroendeförhållande mellan spets- och breddidrotten som både forskare och tillfrågade intervjuobjekt menar inte får underskattas. Så utifrån det syfte som vi diskuterar i den här uppsatsen kan vi dra slutsatsen att elitfotbollens ambitioner helt klart gynnas av den konsensus som råder inom svensk idrottskultur. Det offentliga delar den uppfattning idrotten själv har om vilken roll föreningslivet spelar i ett välmående samhälle. Utan några egentliga ekonomiska argument har fotbollen i de tre kommunerna lyckats förse sina existentiella behov och därmed, till en viss grad, förverkligat sina ekonomiska förutsättningar genom dessa lokalpolitiska allianser. Vår teoretiska referensram tillsammans med vår empiri bekräftar att samma princip även gäller i motsatt riktning. Kommunerna är i sin tur väl medvetna om idrottens värde i förebyggandet av socialt utanförskap, ohälsa och

intolerans i samhället. Värnamo kommuns avtal med IFK Värnamo kan därför ses som ett gott exempel på hur fotbollsföreningar kan figurera som välkommen främjare av hälso- och socialpolitiska målsättningar.

7. Diskussion & slutsats

För att sammanfatta och återigen relatera tidigare nämnda resonemang till studiens syfte står det för det första klart att de ekonomiska konsekvenser SvFF riskerar att skapa för kommunerna varit tämligen överdrivna från kommunernas sida. Den mediala bilden kring just den problemställningen har vi inte kunnat se överensstämmande i någon större utsträckning med de resultat vi tagit fram. Vissa fragment av den har vi kunnat se, men det har inte varit så pass övertygande att det fått någon större betydelse i vårt resultat. Problemet kring de ekonomiska konsekvenser föreskrifterna riskerar att skapa har snarare bottnat i kommunernas missnöje i att externa krafter fått inflytande över politikens resursfördelningsfrågor. Men att kalla respondenternas uppvisade beteende för någon slags trotsig försvarsmekanism vore felaktigt. Det borde anses rimligt att respondenterna reagerar på ett sådant sätt de gör då de rimligtvis måste försvara sin professions angelägenheter.

Vi har därmed kunnat fastslå att uppsatsens bidrag och dess betydelse istället har landat i fokuseringen kring själva motiveringen av kommunens finansiering och deras intima relation till lokalidrotten. Även om omfattningen av Varberg, Falkenberg och Värnamo kommuns investeringsbidrag skiljer sig åt i omfattning har vi funnit att jargongen kring idrottens roll i samhället liknar varandra i de tre fallen. Viktigt att poängtera är också att resonemanget kring kommunernas finansieringsgrad av sina arenor följt ett realistiskt, genomtänkt och ömsesidigt resonemang där långsiktiga lösningar fortfarande har format debatten.

Vad som då kan förklara logiken kring varför samtliga tre kommuner i varierande utsträckning väljer att axla rollen som sin lokala fotbollsförenings främsta beskyddare är i högsta grad historiskt betingat. Vi kan inte göra annat än bekräfta att teorin kring idrottens socialpolitiska betydelse i samhället stämmer väl överens med vår studie av de tre kommunerna. Att idrott utgör ett viktigt kugghjul i samhället menar vi vara så väl förankrat i den lokala, men även av allt att döma, den nationella folksjälen att det offentliga stödet till idrotten i det närmaste är underförstått.

Som en slutgiltig kommentar vill vi tillägga att våra slutsatser inte kan eller ska appliceras på samtliga kommuner eller fotbollsföreningar som verkar inom svensk elitfotboll. Resultatet ska ses som en fingervisning på vilka problem SvFFs arenakrav 2014 kan medföra i mindre kommuner. Resultatet belyser hur de tre kommunerna vars föreningar spelar i Superettan finansierar och motiverar sina investeringar i småskaliga fotbollsarenor. Resultaten i studien har varit liknande och i vissa fall identiska i samtliga tre kommuner. Sannolikheten att resultatet troligtvis ser liknande ut i andra kommuner med likvärdiga ekonomiska och geografiska förutsättningar anser vi därmed vara god.

8. Källförteckning

8.1. Litteratur

Alvesson, M. Sköldbberg, K; (2008); *Tolkning och reflektion – vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*, 2:a uppl, Studentlitteratur: Danmark.

Book, K. Carlsson, B; (2008) *Idrott och City-Marketing*, 1:a uppl. *Idrottsforum: Lund*.

Bryman, A; (2011), *Samhällsvetenskapliga metoder*, Social Research Methods, New York; Oxford University press.

Coates, D. & Humphreys, B. R. (2000). *The Stadium Gambit and Local Economic Development*, Regulation 23.

Renck. B, Sarrin. B; (1996), *Kvalitativa studier i teori och praktik*, Studentlitteratur: Lund.

Repstad, P; (1999), *Närhet och distans – Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*, 3:e uppl. Studentlitteratur: Lund.

Ryen. A; (2004), *Kvalitativa intervjuer – från vetenskapsteori till fältstudier*, Liber: Malmö.

Sjöblom, P; (2006), *Den institutionaliserande tävlingsidrotten, Kommuner, idrott och politik i Sverige under 1900-talet*, *Department of history, Stockholm*.

8.2. Rapporter och tidsskrifter

Andersson Linda, Sirén Larissa, Kristiansson Magnus; (2009), *Sveriges Kommuner och Landsting, Investera med flera*.

Brorström, S; (2006) *Något utöver det vanliga – En studie av sex kommunala projekt*, *Förvaltningshögskolans rapporter nr: 86*.

Fotbollens Gemensamma Informationssystem; (2008), *Föreskrifter om arenakrav för svensk elitfotboll, herrar och damer*, fr.o.m. 2014.

Gunnarsson Fredrik, (2010), *Sveriges Kommuner och Landsting, Komplettering till idrottspolitiskt positionspapper*.

Mäkinen, Jarmo; (2011), *Idrottsorganisation och offentligt stöd - En jämförelse mellan Finland, Norge och Sverige*, Institutet för olympisk idrottsforskning.

Sveriges Kommuner och Landsting; (2010), *Kommunerna och elitidrottens arenor- enkätstudie om elitidrottens arenor våren 2010*.

Sveriges Kommuner och Landsting; (2010), *Riskhantering vid Offentlig Privat Samverkan, OPS*.

Thomas, H. Persson, R; (2007), *Socialt ansvar och socialt kapital, idrottens nya utmaningar*.

8.3. Elektroniska källor

Borlänge kommun. *Kommunfakta*. Avläst: 2012-04-25.

URL: http://www.borlange.se/templates/BlgNewsPage_26294.aspx
<http://www.falkenberg.se/webdav/files/Kommunfakta/html/sida1.html>

Falkenbergs kommun. *Kommunfakta*. Avläst: 2012-04-25.

URL: <http://www.falkenberg.se/nyhetsarkiv/allmannanyheter/fotbollsarenapakristineslattutreds.5.25adaf0134f76ca8d56cf.html>

Fotbollskanalen, (Publicerad 2012-02-29). Avläst 2012-04-12.

URL: <http://www.fotbollskanalen.se/allsvenskan/blavitts-nya-miljonsatsning---clean-court/>

Fotbollskanalen, (Publicerad 2012-11-11). Avläst 2012-04-12.

URL: <http://svenskfotboll.se/allsvenskan/arkiv/tidigare/2008/11/hogre-krav-pa-arenorna-foreslas/>

Fotbollens Gemensamma Informationssystem. Avläst 2012-04-20.

URL: <http://fogis.se/om-svff/>

Nationalencyklopedin. Nyttjanderätt. Avläst 2012-04-21.

URL: <http://www.ne.se/lang/nyttjander%C3%A4tt>

Nationalencyklopedin. Proprieborgen. Avläst 2012-04-21.

URL: <http://www.ne.se/lang/proprieborgen>

Svenska fotbollsförbundet. Avläst 2012-04-26. URL: <http://svenskfotboll.se/svenskfotboll/anlaggningarenor/arkiv/tidigare/2008/11/repskapet-gemensamt-regelverk-for-elitarenor/>

Svenska fotbollsförbundet. Avläst 2012-04-26. URL:

<http://svenskfotboll.se/superettan/statistikligor/?scr=spl>

Sveriges Kommuner och Landsting. *Arena- och anläggningskrav från elitidrotten*. (Publicerad 2012-04-04). Avläst 2012-05-05.

URL: http://www.skl.se/press/nyheter_2/nyheter-2011/arena-och-anlaggningskrav-fran-elitidrotten_1

Varbergs kommun. Befolkningsmängd. Avläst: 2012-04-28.

URL: <http://www2.varberg.se/archive/planeringskontor/Folkmand2010%282%29.pdf>

Värnamo kommun. *Kommunfakta*. Avläst: 2012-04-23.

URL: <http://varnamo.se/kommunen.4.18ff2710e077ef56080001619.html>

Värnamo kommun. *Kommunfakta*. Avläst: 2012-04-23.

URL: <http://www.varnamo.se/nyhetsarkiv/aktuellt2011/varnamokommunvillpaverkasvenskafotbollsforbundetsarenakrav.5.5453e18912fe4a9174c800013714.html>

8.4. Tidningsartiklar

Lundgren, Henrik; (2012), *Alla ska ha en – så klarar klubbarna sina arenor*, Aftonbladet, Fotbollsbibeln.

Söderling, Fredrik; (2010-10-31), *Vad ska alla nya arenor fyllas med*; Dagens nyheter, nätupplagan.
URL: <http://www.dn.se/kultur-noje/nyheter/vad-ska-alla-nya-arenor-fyllas-med>

8.5. Muntliga källor

Bergblock, Christofer; Ordförande kultur- och fritidsnämnden i Varbergs kommun. 2012-04-16, Kulturhuset Komedianten i Varberg.

Berggren, Linda; Vice ordförande kultur- och fritidsnämnden i Varbergs kommun. 2012-05-09. E-post.

Johansson, Per; Ordförande kultur- och fritidsnämnden i Falkenbergs kommun. 2012-04-17, Rådhuset i Falkenberg.

Zander, Bernt; Vice ordförande kultur- och fritidsnämnden i Falkenbergs kommun. 2012-04-17, Rådhuset i Falkenberg.

Ståhl, Jörgen; Vice ordförande tekniska nämnden i Värnamo kommun. 2012-04-18. Värnamo kommunhus.

Johansson, Hans-Göran; Kommunstyrelsens ordförande i Värnamo kommun. 2012-04-18. Värnamo kommunhus.

BILAGA 1

Specifikation av anläggningskrav för arenor

Följande anläggningskrav ställs i elitfotbollen:

Huvudarenor

Krav för Allsvenskan och Superettan

- a) Förening ska ha tillgång till en plan med måtten minst 105 meter x 65 meter.
- b) För spel på konstgräs krävs att konstgräsplanen uppfyller FIFA:s och UEFA:s testkriterier för FIFA 2 star. För planer som anlagts före den 1 januari 2006 och godkänts enligt de gamla regelverken kan dispens sökas hos SvFF:s Tävlingskommitté. Testprotokoll ska bifogas föreningens framställan om dispens.
- c) Målen ska vara säkert förankrade. Detta skall även omfatta målstolparna. Vidare skall nät finnas ända ner till marken vid stolparna. Det innebär att anordning för att sätta fast hjul på flyttbara mål inte får finnas vid stolpen. Konstgräsplaner utgör inget undantag!
- d) Fasta och mobila föremål t.ex. reklamskyltar och bollhållare o dyl. får inte finnas på ett avstånd av närmare än tre meter från planens begränsningslinjer.

Tillkommande krav

- e) Standarden på omklädningsrummen inkl. duschar för spelare och domare ska vara god. Lagen ska disponera varsin massagebänk i eller i anslutning till respektive omklädningsrum.
- f) Om arenan har sittplatser ska dessa vara nummerade. På ståplatsläktare som har fler än sex nivåindelningar/gradänger ska det finnas avbärräcken. Dessa placeras i ett zick-zack mönster så det inte är möjligt att trilla mer än sex gradänger. Mobila sitt- och ståplatsläktare ska vara hållfasthetsbesiktade. Protokoll som visar godkännande ska även innefatta uppgifter om hur många som får vistas på läktaren och dess olika sektioner samtidigt.
- g) Utrymmen och erforderlig utrustning av god kvalitet för medicinsk behandling av spelare och/eller publik ska finnas i en lokal som också är utrustad för att möjliggöra dopningstester. Exakt antal rum (dock alltid minst ett) ska fastställas av planägaren och SvFF med hänsyn till arenans storlek och förväntat behov. Utrymmena ska vara lättillgängliga och anpassade för att bärar och rullstolar ska kunna komma in och ut, ha bra belysning, förvaringsskåp för medicin, telefon samt vara tydligt skyltade.
- h) Det ska finnas resultattavla eller motsvarande som visar speltid och matchresultat från såväl den egna som andra matcher. Rapportering av odds eller annan spelinformation ska ske. Det rekommenderas att matchklockan redovisar matchtiden från 1 minut till matchens slut. (90 minuter)

- i) Försäljning och servering av fast food och kioskprodukter ska, som en viktig del av publikservicen, ordnas i en omfattning som är anpassad till förväntat antal åskådare och bör ske via både fast och ambulerande försäljning.
- j) I samråd med den lokala polismyndigheten ska parkeringsmöjligheter ordnas i tillräcklig omfattning. Kraven på parkeringsplatser för handikappade ska uppfyllas.
- k) Skyddad plats för matchsekretariat skall finnas och vara placerad i anslutning till speakern. Sekretariatet skall ha plats för tre personer och vara utrustad med eluttag, ADSL-koppling eller annan likvärdig kommunikation samt plats för skrivare till dator. Kopiator skall finnas i nära anslutning till matchsekretariatet. Kommunikation med fjärdedomare och bildproducent ska vara möjlig.
- l) Arenan ska vara utrustad med elektronisk skylt för spelarbyten och eventuell tilläggstid samt så kallade signalflaggor för ass. domares kontakt med huvuddomaren.
- m) Det ska finnas ett för arenans publikkapacitet väl anpassat antal herr- och damtoaletter samt toaletter som är handikappanpassade. Toaletterna ska innehålla tvättmöjligheter med åtminstone kallt vatten och rikligt med handdukar och/eller handtorkare. Dessa utrymmen ska vara ljusa, rena och hållas hygieniska under hela matcherna. Det ska finnas toaletter (toalettstolar och urinoarer) för samtidigt nyttjande av 0.5% av arenans publikkapacitet. Antalet toalettstolar ska fördelas lika mellan män och kvinnor. Enligt SvFF:s definition kan en urinoar som är 8 meter lång samtidigt betjäna 10 personer (0,8 meter per person).
- n) Det ska finnas lämpliga media- och pressutrymmen, d v s arbetsrum och presskonferensrum. Mediarepresentanter ska ha en särskild entré, eller entréer om fotografer och TV-personal har en separat ingång.
- o) En receptionsdisk/plats ska finnas där sena ackrediteringar och mediainformation kan hämtas.
- p) Minst 30 permanenta sittplatser under tak ska finnas för media. Dessa platser ska vara försedda med så stora arbetsbänkar att det på var och en ryms en bärbar dator, ett anteckningsblock och en mobiltelefon. Strömförsörjning ska finnas vid dessa sittplatser.
- q) Hytter för radio och TV-kommentatorer ska finnas. Vid direktsända matcher kan det förekomma önskemål om kommentatorsplatser på läktaren. I dessa fall krävs bord för monitorer och annan utrustning.
- r) Arenan ska ha en skyddad plats för s.k. flashintervjuer. Denna ska finnas i nära anslutning till spelartunneln och ha en belysning av god kvalitet.
- s) Platser ska ordnas för placering av erforderligt antal fasta och rörliga TV-kameror. För allsvenska arenor krävs en centrerad plats vid mittlinjen samt två stycken platser placerad i höjd med respektive 16-meterslinje. I Superettan krävs en fast kameraplattform centrerad vid mittlinjen.
- t) Arbetsrum för media ska finnas på arenan, utrustat med eluttag samt telefonjack eller trådlöst internet. Lokalen ska även kunna användas vid presskonferenser och vara tillgänglig

för arbetande press till minst 75 minuter efter match eller efter överenskommelse. Herr- och damtoaletter ska finnas i anslutning till lokalen. Lokalen ska vara utrustad med ljudsystem. Plats för så kallad ”mixed zone” ska definieras.

u) Uppställningsplatsen för OB-bussar ska vara inhägnad med staket och finnas i närheten av den läktare där kamerorna är placerade. För allsvenska arenor krävs ett 63 A-uttag och två stycken 16 A-uttag vid OB-området. Uttagen ska vara avskilda från övrig verksamhet och ha samma jordning. För arenor i Allsvenskan ska även ett 63 A-uttag finnas i anslutning till den plats där storbildsskärmen placeras. För arenor i Allsvenskan ska en plats identifieras för placering av storbildsskärm. Detta görs i samarbete med leverantören av storbildsskärmar.

v) Det ska finnas åskådarplatser som är anpassade för rörelsehindrade och dess ledsagare. Dessa ska bl.a. vara utrustade med:

- ramper för rullstolar
- entré och åskådarplats på samma våningsplan
- bra placering av ramperna för att ge god överblick över spelplanen
- lättillgängliga handikappanpassade toaletter
- vid behov, övriga tekniska hjälpmedel

Det ska finnas plats för en (1) handikappad person i rullstol med ledsagare per 1000 åskådare.